

Klavírní doprovody.

- G. Roob: **Klavírní doprovody.** Dílo obsahuje klavírní doprovody ke Kutinově „Besedě tělocvičných rejí a skupin“ (9 skladeb), k „Reji s tamburínami“ (Budínská), k „Reji s kuželi“ (Budínská), ke „Cvičením společným s kopím“ (Kutina), ke Kadeřábkovým „Symbolickým prostným“ a „Cvičení s tyčemi“ a ke Korďfiovým „Prostným pro 6 a 10 žáků“ a k Vaisovým „Spol. cvič. žáků s tyčemi.“
- G. Roob: „**Dá Valaši dá...**“ Kl. dop. ke stejnojm. žert. hře J. Kutiny.
- G. Roob: **Vstupní pochody.** C. 1. mužů, č. 2. cv. sb. mužů, č. 3. žen, č. 4. cv. sb. žen, č. 5. dorostenců, č. 6. dorostenek, č. 7. žáků, č. 8. žákyň.
- G. Roob: **Vstup. pochod č. 1.** Těž co kl. d. k „Reji diskobolů“. (J. Kutina).
- G. Roob: **Vstup. pochod č. 5.** Těž co kl. d. k „Reji kopínků“. (J. Kutina).
- G. Roob: **Vstup. pochod č. 6.** Těž kl. d. k „Reji s guirlandou“. (J. Kutina).
- G. Roob: **Sirotek.** Klav. dopr. ke stejnojmenné hře od M. Liptovského. Obsahuje též klav. doprovody k „Reji andlíků“ a k „Reji sněžných skřítků“, dále a rejím „Pieta“ a „Apotheosa“. (J. Kutina).
- K. Pospíšil: **Troubili nám vesele.** Klav. dopr. k „Reji taneční“ („Sátečková“). (J. Kutina).
- K. Pospíšil: **Nocturno.** Klav. dopr. k „Reji poklusové“ („Rej rusa-lek“). (J. Kutina).
- K. Pospíšil: **Kl. dopr. k „Rejovým prostným v kruhu“.** (R. Budínská).
- K. Pospíšil: **Klav. dopr. k „Rytmické rejí sedmy“.** (R. Budínská).
- K. Matějovec: **Šest klavírních doprovodů.** Obsah: Hra s panenkami (Kadeřábková) — Cvičení pro žákyňe na dvou kladinách (Kadeřábková) — Sněhurky (Kadeřábková) — Útvarová prostná pro 8 mužů (Dr. Klinger — Kadeřábek — Novák) — Útvarová prostná pro 9 dorostenek (Sedláčková) — Rej se světél. kuželi (Budínská).
- K. Matějovec: **Čtyři klavírní doprovody.** Obsah: Útvarová prostná pro 6 mužů (Dr. Klinger) — Útvarová prostná pro žákyňe (Skutchanová) — Cvičení na 2 kladinách pro dorostenky (Seirnová) — Cvičení s dlouhými tyčemi pro ženy.
- K. Matějovec: **Tři klavírní doprovody.** Obsah: Cvičení s vlajkou (B. Holečková) — Cvičení se závoji (B. Holečková) — Cvičení s tyčemi pro žákyňe (B. Holečková).
- K. Matějovec: **Z říše hmyzu.** Klavírní doprovod ke stejnojmenné skladbě B. Holečkové. S barevnou obálkou ak. malíře O. Stáfla.
- K. Matějovec: **V džungli.** Klavírní doprovod ke stejnojmenné skladbě B. Holečkové. S barevnou obálkou ak. malíře O. Stáfla.
- K. Matějovec: **Zimní pohádka lesa.** Klavírní doprovod ke stejnojmenné skladbě B. Holečkové. S barevnou obálkou F. Quadráta.
- K. Matějovec: **Prostná s hrami.** Kl. dop. ke stejnojm. skl. M. Fialové.
- Dr. Bláha — Stolz Fr. — Utl. K.: **Troje prostná dorostenců Sokola Pražského.** Kl. dop. ke skl. Ant. Cervinky — F. Hájka — St. Kafky.
- Prof. A. Beňa: **Tanec Beduinů.** Klavírní doprovod ke stejnojmenné tělocvičné skladbě autorově.
- K. Matějovec: **Cvičení s kuželi cvičitelského sboru žen Sokola Pražského** k oslavě šedesátiletého trvání jednoty. Klavírní doprovod ke stejnojmenné skladbě Zd. Zachové a L. Vřešťalové.
- R. Mašek: **„Různosti“ dorostenců Sokola Pražského.** Klavírní doprovod ke stejnojmenné tělocv. skladbě Miroslava Kavalíra.
- Bm. Jaňour: **Čtvera prostná Sokola Rokycanského.** Klav. doprovod ke skladbám J. Roča — V. Černoyského — B. Hovorky.
- Podrobný seznam a ceník zašle se na požádání zdarma. Adresa objednávek: „BESEDNÍ PORADY“, PRAHA-NUSLE II., Benešova třída, číslo 76 n.**

Roč. XIV.

„BESEDNÍ PORADY“
(Ročně 6 sešitů).

Sešit 6.

FRANTIŠEK SUŠIL :

MORAVSKÉ NÁRODNÍ HRY A OBYČEJE S NÁPĚVY.

K vydání upravil a úvodem
opatřil J. KUTINA.

Nákladem „BESEDNÍCH PORADŮ“ v Praze-Nuslích II.,
Benešova tř., č. nové 76.

- J. Kutina: **Beseda tělocvičných rejí a skupin.** Obsah: 1. Rej květin. (Žákyně). 2. Rej s tyčemi a koly. (Žáci). 3. Rej sněhuláček. (Žáci). 4. Sněhulky. (Živá sousoší). 5. Ozaobné skupiny s rákosovými švihadly. (Členky). 6. Rej s různostmi. (Žáci). 7. Rej sněhulek. Menetová. (Žákyně). 8. Rej rohovníká. (Členové). 9. Prostná skupinová. (Dorostenci). 10. Skupiny vysoké. (Vyspělejší dorostenci). 11. Skupiny na židlič. (Dorostenci). 12. Skupiny na koncích. (Dorostenci). Několik příkladů besedních pořadů. S četnými obrázky, nákresey a půdorysy. III. vydání, prohlédnuté a doplněné mnoha novými obrázky k usnadnění nácviku. S klav. doprovodem.
- J. Kutina: **Rej taneční.** (Šátečková.) Pro 6 cvičenek (členek neb dorostenek). Se 16 obrázky dle fot. a 25 půdorysy. III. vyd. S kl. d.
- J. Kutina: **Rej poklusová s vložkou valčíkovou.** (Rej rusalek.) Pro 8 cvičenek (členek neb dorostenek). S 50 půd. III. vyd. S kl. d.
- R. Budínská: **Rej s tamburínami.** Pro 6 cvičenek (členek neb dorostenek). Se 16 obr. dle fotogr. a 7 půdorysy. III. vydání. Klavírní doprovod obsažen v klavír. dopr. k „Besedě tělocv. rejí a skupin“.
- R. Budínská: **Rej s kuželi.** Pro 6 cvičenek (členek neb dorostenek). S 12 půdorysy. III. vydání. Klavírní doprovod obsažen v klavírním doprovodu k „Besedě tělocvičných rejí a skupin“.
- R. Budínská: **Rejová prostná v kruhu.** Pro 6 cvičenek (členek neb dorostenek). S 12 půdorysy. S klavírním doprovodem.
- R. Budínská: **Rytmická rej sedmy.** Pro 7 cvičenek (členek neb dorostenek). S 19 půdorysy. S klavírním doprovodem.
- R. Budínská: **Rej se světél. kuželi.** Pro 5 členek. S 12 p. S kl. d.
- J. Kutina: **Hold Tyršovi a Fügnerovi.** (Věneč rejový). Slavnostní číslo veřejných cvičení a tělocvičných akademií. S hudeb. dopr.
- J. Kutina: **Rej diskobolů.** Pro šest borců (členů). S 9 půdorysy a dvěma obrazovými tabulkami. S hudebním doprovodem.
- J. Kutina: **Rej kopiniků.** Pro 12 dorostenců. Se 48 půd. S kl. d.
- J. Kutina: **Rej s guirlandou.** Pro 15 cvičenek (členek nebo dorostenek). Se 16 půdorysy. S hudebním doprovodem.
- J. Kutina: **Rej s věnečky.** Pro žákyně. S hudebním doprovodem.
- J. Kutina: **Rej skupinová se zdobenými rákos. švihadly.** Pro členky.
- J. Kutina: **Rej s tyčemi.** Pro žáky. S hudebním doprovodem.
- J. Kutina: **Rej s prostnými pro členky.** S hudebním doprovodem.
- J. Kutina: **Rej skupinová pro členy.** S hudebním doprovodem.
- J. Kutina: **Kroky poskočné.** Jich druhy, sestavy a použití v tělocviku, zejména při tělocvičných rejích. S četnými příklady (pro členky, dorostenky, žákyně, dorostence i žáky).
- J. Kutina: **Společná cvičení kopími.** Pro tělocvičné akademie, veřejná cvičení a zvláštní vystoupení dorostenců neb členů okrskových a župních celků. S četnými půdorysy na 6 tab. S hud. doprovodem.
- J. Kutina: **Dů valaši, dů...** Zertovná hra se zpěvem. Pro žáky. S 32 půdorysy. S klavírním doprovodem.
- J. Kutina: **Národní pohádky, hry a písně ve scénickém a tělocvičném provedení.**
- J. Kutina: **Rej andilků.** Pro 8 žáků. S 32 půd. — **Rej sněžných skřítek.** Pro 6 žáků a 6 žáků. S 32 půd. S klavír. doprovodem.
- M. Liptovský: **Sírotek.** (Elegie z doby světové války). Vzpomínková scéna prstonárodní se zpěvy a tanci. Zhudebnil G. Roob.
- K. J. Erben: **Prstonárodní české hry dětské.** (Se 4 stránk. nápěvů.)
- Božena Němcová: **České hry dětské.**

FRANTIŠEK SUŠIL:

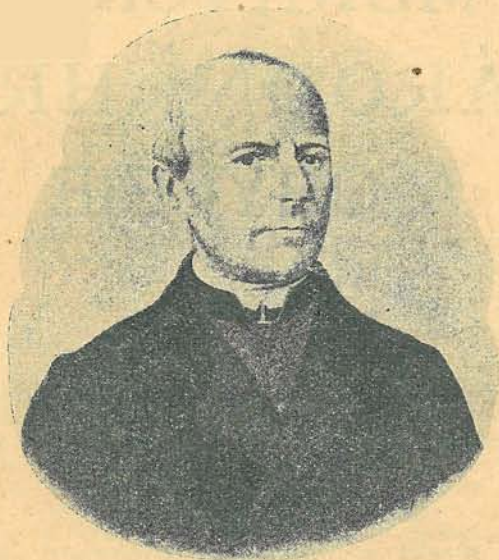
MORAVSKÉ NÁRODNÍ HRY A OBYČEJE S NÁPĚVY.

K vydání upravil a úvodem opatřil J. KUTINA.

Nákladem „BESEDNÍCH POŘADŮ“ v Praze-Nuslích II.,

Benešova tř., č. nové 76.

FRANTIŠEK SUŠIL
* 14.-VI. 1804 † 31.-V. 1868.

ÚVOD.

V „Epištolách kutnohorských (XXIV.)“ napsal K. Havlíček Borovský: „Známa věc jest, že naše duchovenstvo katolické bylo vždycky nejhlavnější silou českého vlastenectví, ba může se zrovna říci bez pochybnosti, že vlastně duchovenstvo katolické bylo počátkem a zakladatelem celého našeho vlastenectví.“ A vskutku, počnemeli od slavné „Obrany jazyka českého“ jesuity Balbína a jmenujeme jen letmo piaristu Gelasia Dobnera, otce kritického dějezpytu českého, jesuitu Josefa Dobrovského, patriarchu českého písemnictví, jesuitu Stanislava Vydru, profesora-vlastence, faráře Ant. Jaroslava Puchmajera, zakladatele první novočeské školy básnické, Vojt. i J. Nejedlé, Sebestiána Hněkovského, J. J. a A. Marky, Vincence Zahradníka, Jos. Vlastimila Kamarýta, F. Jar. Vacka-Kamenického, Bol. Jablonského, K. Vinařického, B. M. Kuldu, Frant. Douchu, Fr. Pravdu, J. Beneše Třebízského, máme před sebou již celou galerii jen těch nejznámějších postav kněží z doby českého obrození. Působitěm těchto mužů byly ovšem Čechy — na Moravě probuzení počíná se značně později, ale opět hlavně zásluhou katolických kněží, z nichž největší vliv měl František Sušil.

Narodil se 14./VI. 1804 v Novém Rousínově na Moravě, jako syn Fabiána Sušila, hostinského, dříve mlynářského pomocníka, a Teresie, rozené Pospíšilové, dcery měšťana novorousínovského. Byl ze sedmi dětí, z nichž vyrostly pouze dvě. Otec, horlivý „písmák“, přidržoval děti ke čtení bible, takže syn František patrně již v útlém mládí dostal směr k budoucímu svému povolání. V obecné škole novorousínovské, známé svým zdatným hudebním sborem žakovským, nabyt prvých základů hudebního vzdělání, jež mu v pozdějším věku prospělo při sbírání národních písní. Gymnasijní studia konal zpočátku jako externista za pomoci svého strýce Fr. Pospíšila, kaplana novorousínovského, od čtvrté třídy gymnasiální studoval pak v Kroměříži a konečně na filosofickém ústavě (nynějši 7. a 8. třída gymn.) v Brně.

V Kroměříži vlivem prof. P. Placida Horna (stoupence Herdera*) oblíbil si studium literatury a přilnul k básnictví lidovému. Také jeho uvědomění národní v Kroměříži rozvílo se četbou a zejména zapůsobením Dobrovského předmluvy k Tomsovu česko-německo-latinskému slovníku, v níž zdůrazněna budoucnost bohaté a tvořivé mluvy české, složky veliké čeledi slovanské. Za studií gymnasiálních v Brně přilnul dále k řeckým klasikům, z nichž nejvíce upoutal jej Platon svým vzletným idealismem. Z latinských spisovatelů zabýval se nejvíce Ovidiem. Za čtyřletých studií bohosloveckých vedle latiny a řečtiny studoval též hebrejštinu, arabštinu, syrštinu a chaldejštinu. Znalost těchto jazyků přispěla mu později při výkladu Písma. Rovněž několika jazykům

*) Johann Gottfried Herder „Stimmen der Völker in Liedern“ (1778-1779).

moderním aspoň poněkud se přiučil pomocí vlasteneckého piaristy Dominika Kynského, jenž mu i svojí obsáhlou knihovnou poskytl možnost literární vzdělání doplniti.

Po vykonaných studích a vysvěcení na kněze (1827) působil v Olbramovicích u M. Krumlova a od r. 1837 v Komárově u Brna; na to byl jmenován profesorem Nového Zákona na bohosloveckém ústavě, výborně vykonav konkurs a překvapiv zkušební komisi obsáhlou znalostí literatury a zejména výklady o staroslovanském překladě Písma.

František Sušil vlastním přičiněním a pílí nabyt obsáhlého vzdělání a vyrovnaného názoru životního. Světový názor jeho nevyhranil se však ani podle vládnoucího tehdy osvícenství a humanismu, ani podle byrokratické šablony caesaropapismu. Duch jeho hluboké zbožnosti a čistého charakteru byl nadšen pro velkolepou ideu všeobšáhle a sjednocené společnosti duchovní, zbudované na základech přesné katolické víry, čistých křesťanských mravech a vědomí duchovní nadpřirozené pospolitosti a v tom směru žádal důslednou poctivost. Ve svých „Sebraných básních“ praví: „Proč chceš, synu, posvěcen být v kněze? Žádá-li tvé duše tíhota dojtí lodí v bouři života, která v přístav blaženosti veze? Přístav ten se jenom pro vítěze nad vášněmi zlými bleskotá; koho pojí vášní mrákota, kněz jsa, do pohrom vždy hlubších leze. Ale o svojí kdo vlastní vině, ač byl ztroskotal již víry loď, do kněžské se vtírá do svatyně: takovýto hříšný svatokrádce v nevěstku má církve, Páně choť, a jest horší nad Jidáše zrádce.“ A dále na jiném místě „Sebraných básní“ s bolestným dojetím vyčítá: „Papežové, biskupové, kněží, jenž jste zhrdli duchem Christovým, s jakovou vám myslí vypovím, co jak skála na mé hrudi leží! Jaká kletba nad vámi se věží! Stali jste se luze příslovím, zděli (= způsobili) jste svým žitím morovým, že se zloba proti církvi ježí.“

Činnost Sušilova brala se několikerým směrem. Na poli theologickém sluší jmenovati nejprve jeho překlad a obšírný výklad knih Nového Zákona (vydáván od r. 1863—1872), na němž pracoval skoro třicet let. Dále vydal „Spisy svatých otců apoštolských“ v překladech s vysvětlivkami a úvodem. Vlastní jeho tvorba básnická je rázu vlasteneckého, didaktického a církevního. R. 1847 vydal „Básně“, r. 1851 „Růže a trní“ a r. 1862 znovu „Sebrané básně“. Posmrtně vydány r. 1870 „Nové básně“ ve dvou dílech: „Zpěvy a hněvy“ a „Smíšené básně“. Dalším dílem původním jest „Krátká prosodie česká“ (1856, 61, 63). Z překladů jmenujeme alespoň „Hymny církevní“ (1846 a 1859) a „Anthologii z Ovidia, Katulla, Propertia a Muséa“ (1861). Z katolické propagační činnosti jeho trvá dosud moravský deník „Hlas“ (od r. 1849) a spolek pro vydávání českých knih náboženských „Dědictví Cyrillo-Methodějské“ (od r. 1848).

Hlavní zásluhou Sušilovou, pro kterou bude žítí trvale v paměti národa, jest sebrání moravských národních písní, jichž shromáždil za třicet let na dva tisíce ze všech koutů Moravy a částečně i Slezska. Malou sbírku vydal již r. 1835, druhou

r. 1840, a třetí obsáhlou sbírku v letech 1853—1860. Tato rozdělena jest na třináct oddílů: I. Písňe posvátné, II. Dějepravné, III. Milostné, IV. Svadební, V. Rodinné, VI. Při zaměstnání, VII. Vojenské, VIII. Hospodské, tanečné a společenské, IX. Zertovné, satyrické, naivné, allegorické, X. Obřadné a pořadné, XI. Dodatky a doplňky, XII. Nová sbírka, XIII. Některá píseň mor. Chorvatů. V oddílu X. rozdělena jest látka takto: Hody, hry, koledy (pobožné, světské, milostné), králky, přístky, smrtná neděle. Jak patrně, obsahuje tento oddíl lidové hry a obyčeje. Sušil uvádí je vesměs s nápěvy, čímž vyniká nad jiné naše sběratele národních her.

Sbírání národních písní obětoval Sušil všechn svuj volný čas, jenž mu při profesuře zbýval. Zejména hlavní prázdniny ztrávil mezi lidem venkovským. Brněnský „Obzor“ r. 1889 otiskl „V črtách z dob Sušilových“ některé vzpomínky, charakterisující jak zvláštní lásku Sušilovu k národním písním, tak i důkladnost a svědomitost, s jakou si při sbírání počínal. Na př. při jedněch nastávajících prázdninách na dotaz svých přátel, kam má namířeno, sděloval: „V dědině N. loni ve spěchu nedobře napsal jsem za zpěvačkou jeden takt. Musím tam, abych si dal píseň ještě jednou zpívati.“ — „Ve vesnici R. vlastně na samotě v podlesí jedná píseň zůstala mi nejasna v třetí sloce: musím tam ještě jednou, abych se dopídl světla.“ Není divu, že jeden ze Sušilových přátel, obratný kreslíř a malíř (hrabě Bedřich Sylva-Taroucca), u něhož se vlastenci scházeli, zobrazil Sušila v jeho dlouhém kabátě, s taškou přes rameno, s holí v ruce, nedočkavě pozírajícího k blankytu nebeskému v tu stranu, kde vysoko se vznášela hu-

dební nota — Kdysi navštívil Sušil s. Tarouccou B. M.

Kuldu v Rožnově, žinčící se léčícího. Chalupa, v níž Kulda bydlel, měla dvě jizby a hned byla proměněna v „národní fabriku“. V jedné jizbě plno děvčat, které zpívaly národní písně Sušilovi, jež on s chvatem za nimi psal — v druhé jizbě plno starých babiček a dědoušků, kteří vypravovali Kuldovi nedostižně krásné pohádky Rožnovské. — Jindy na delších cestách Sušil jezdil neb chodil od fary k faře,* zastavoval se tam, nebo v hostincích, když nebylo jinak možno. Rovněž nerad chodil do soukromých bytů, ale jakmile šlo o píseň, byl jako vyměněn, přirozená ostýchavost, ba až stydlavost, jakoby rázem zmizela — vytrval i v baráku, dokud kdo ze zpívajících něco kloudného znal. Často zastávky v té neb oné končině vyzněly na prázdno, ale i tu býval spokojen, ježto jinak by jej bývala trápila nejistota, zda snad právě tam není ukryt poklad.

Sušil ve své důkladnosti studoval zevrubně i sbírky jinonárodní a ve svém díle srovnává písně moravské s jinonárodními a odkazuje při jednotlivých písních na ony sbírky, na př. Wojcického, Kollárovu, Zeg. Pauli, Čelakovského, Václava z Oles-

*) Pavel Vychodil „František Sušil“. Životopisný nástin. Brno 1898.

ka, Sacharova, Srezněvského a j.** Sám nezužítkoval sice své obrovité sběratelské práce k ovlivnění vlastní tvorby básnické, ale osobním vlivem svým i dílem prospěl velice české hudbě. On udal Pavlu Křížkovskému, mnichu augustiniánskému, směr správného tvoření národní hudby na podkladě lidové písně. Prvním plodem tohoto národního směru v hudbě naší byla sborová skladba „Utonulá“ na píseň, jíž začínala prvá sbírka Sušilova z r. 1835. Následovala řada dalších sborů na písně ze sbírky Sušilovy a všechny opanovaly koncertní pódia a programy všech našich pěveckých spolků. Druhé zpracování „Utonulé“ (z r. 1860 — prvé z r. 1848—9) dosáhlo neobyčejného úspěchu o slavnosti svatojánské r. 1862 v Praze, kdy Křížkovský osobně řídil sbor 50 pěveckých spolků s 800 zpěváky. Přijetí se strany obecnstva, kritiky a skladatelů bylo nadšené. B. Smetana sám často doznával: „Teprve když jsem slyšel sbory Křížkovského, poznal jsem, co jest česká hudba.“

Národní působení Sušilovo jeví se i ve snaze o zachování jednoty spisovně řeči se Slováky, jakož i v boji proti separatistům moravským a proti návrhům nové spisovně řeči, blízké nářečím východomoravským a slovenským. Všeslovanský směr sledoval Sušil při úsilí o prohloubení a rozšíření úcty k slovanským věrozvěstům, neboť myšlenka cyrilomethodějská měla se státi všeslovanským pojítkem. Snaha ta vrcholila okázalými manifestacemi r. 1863 v Brně, při oslavě tisíciletého výročí příchodu soluňských bratří na Moravu (na padesát tisíc účastníků oslavy) a r. 1869 na Velehradě při památce tisícího výročí smrti Cyrillovy (kdy u příležitosti velkého zájezdu z Čech sešlo se na čtyřicet tisíc účastníků).

V Sušilovi vidíme vlastence, který na té své líše snaží se podle slov básníkových: „Pracuj každý s chutí usilovnou na národa roli dědičné, cesty mohou býti rozličné, jenom vůli mějme všichni rovnou.“ Podle svého přesvědčení dělí své srdce spravedlivě: „Církev a vlast — ty v mojih milujíš sestersky se nadrech, každá půl, každá má moje srdce celé.“ A důsledně ovšem pak ošklivil sobě zpronevěřilost obojího druhu: „Svůj kdo tupí národ, zrádceť jej vlastní nazýváš; proč, kdo tupí církev svou, sluje tobě rekem?“ Výroky tyto uvádíme k dolíčení charakteristiky po mnohé stránce svérázné osobnosti kněze-vlastence Sušila.

Jak hořeji již zmíněno, zanechal nám Sušil i na poli tělocvičném cenný odkaz v národních hrách moravských. Vydáváme hry tyto jako výňatek z velké a cenné, ale málo rozšířené Sušilovy sbírky moravských národních písní, aby, namnoze již zcela zapomenuty, dostaly se opět do mládeže naší a vráceny byly tak životu.

František Sušil zemřel 31. května 1868 v Bystřici pod svým oblíbeným Hostýnem.

** Srv. Bibliografický přehled sbírek slovanských nár. písní od P. J. Šafařika. v Časopisu Českého Musea 1838.

A. HRY.

1. Na sv. Blažeje.

Na sv. Blažeje pozdě onde chodívají školáci rožeň nesoucí a sobě živnosti, toho čeho právě mohou dostati, n. p. mouky, masa atd., hledajíce. Jest to jakoby ostatní poslední koleda, jejížto i zbytek se býti zdá. Dokavad školy zřízeny nebyly a děti snad také pro zimu a nedostatek šatstva stále vyučovány býti nemohly, tenkrát se zdá se chodíváno, když zimy ubylo, po domech, a zváno a napomináno rodičů, aby děti pilně do školy posílali. Prohlídalo se při tom též k tomu, aby děti dorostlejší náležitě ke sv. zpovědi a ke sv. přijímání se připraviti mohly. Stávalo se to na sv. Blažeje, bez mála proto, že dítě, jemuž od zádavy žádný lékař pomoci nemohl, podivně vyhojil. Jinde se to děje na sv. Gregoria Velkého ještě příhodněji, anož o tom sv. papeži víme, že kupoval mladé na prodej vystavené otroky, a že je potom vyučovati a vychovávatí dával. Počínají pak děti, mezi nimiž jedno co biskup oblečeno jest, zvoláním slov těchto: dnes je svatého Rehoře, přeletěla laštvička přes moře. Na to pokračují recitativem na p. tímto:

Milá paní, pro tvou čest Budou lítat z police
Dej nám slantin jako pěst; Jak mynářovy slepice,
Pakli nám nic nedáte, Dy se nažerú pšenice
Šak na hrncech poznáte; Z tej nedoměřanej měrice.

Na to zpívají písně skotačivé n. p. Voj. II. 271.

Koby-la se ohře-bi-la ¹⁾ před školú na mostě,
Devět Turkú zanecha-la ²⁾ a Ži-dú patnáste.

Vlk s kozú tancu-je, nedvěď jim gajduje, {baran pivo va-ří,
kocúr hospodaří }

v komoře.

¹⁾ poplašila ²⁾ porazila

Na to počínají vážně zpívati píseň, kterou tuto pokládáme ve dvojím čtení, jak ji totiž buď na sv. Blažeje, anebo na sv. Gregoria V. užívají. Melodia tatáž jest oběma.

Na svatě-ho Bla-žeje památ-ka se či - ni, a to se všem

o-znamuje, který o tom ne-ví.

Na svatého Blažeje	Svatý Blažej zas to vám
Památka se činí,	Všecko vynahradí,
A to se všem oznamuje,	Dejte masa nebo hrachu,
Který o tom neví.	Nebo trochu soli.

My pak malý záčkové	Jestli záčka nemáte,
Chodíme pospolu,	Na papír nám dejte,
Aby ste nám něco dali	Jedným grošem nebo dvěma
Dnes k našemu stolu.	Málo schudobnete.

Na sv. Gregoria Vel. takto zaměňuji:

Na svatého Řehoře	Víru svatou rozmnožovat
Památka se činí,	Dle rozkazu jeho.

Svatá církev všeobecná	Pakli žáků nemáte,
Po všem světě nyní.	Na papír nám dejte,
Kdo své dítky miluje,	Jedným grošem nebo dvěma
Vede jich k dobrému,	Málo schudobnete.

A posílá jich do školy,	Však vám Bůh nahradí,
Ať se učí tomu.	Dá vám požehnání,

Nejprvé Boha znáti	A po smrti věčnou radost
Stvořitele svého,	V nebi přebývání.

Na jiných osadách na konec užívají písně:

Hojně božské požehná-ní, ať přebý-vá vždycky s vámi.

Hojně božské požehnání Na den svatého Řehoře
Ať přebývá vždycky s vámi. Chválí Boha země, moře.
Načež přejí všeho štěstí a žádají o podělení dárky nějakými.

2. Děšť.

Když dlouho prší a slunka dlouho neviděti, tedy děti malé točice se, rukama pleskajíce a do mračen jakoby slunka se dohlédaly, pohlédajíce, zpívají:

Neprš, neprš dýšću.

Neprš, neprš dýšću,¹⁾
Tvá matička v klíšču.²⁾

A tatíček pod prahem³⁾
Krmí děti tvarohem.⁴⁾

Tvaroha mu nechcó,
Syrovátku chlemcó.

¹⁾ dýščku

²⁾ půdem na podliščku.

Jinde zpívají tutohle (kterou někde i králky zpívají) tolikéž proti mračnům pohlédajíce.

Vyndí, vyndí slunko
Za¹⁾ makovo zrnko,
Nevyndešli, já vyndu,
Povedu tě k Závindu.²⁾
Od Závindu k sloupku,
Zatoč se holóbku!
Holóbek se zatočil,
Konvu vína natočil.
Vynesl ho na kopeček,
Vypil ho tam beráneček.
Píte, píte páni,
Šak ste s nama známí.
Pojedeme na kopec,
Uvidíme šest ovec,
A sydmýho berana

Spadla na ně deska,
Všecky jich rozpleskla.

Jenom jedno ostalo,
Do nebe se dostalo.

A z nebe do ráje,
Pámbů ho tam miluje.

³⁾ A z podliščky důmka.

⁴⁾ Kóknem do vokynka.

Se zlatéma rohama,
Kdo ty rohy nande,
Štyry míle zande.
Náš tatíček nebožtíček
Štyry míle zašli,
Tož ty rohy našli.
Skoč babo do vody,
Podé mně podkovy.
Nač bych já tam skákala,
Sukničku si máchala?
Kde bych ju sušila?
U pámbička v kótku,
Na tem zlatým prótku;
Ten prótek se ohébá,
Kohút na ně kokrhá!³⁾

¹⁾ jak, ²⁾ Táboru. ³⁾ U pámbička v komoře. Na zlaté rohoře.

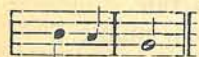
Prší, prší jalovec,
Ztratilí sme pět ovec,
A šestého barana
Se zlatýma rohama.

Kdo ty rohy nande,
Štýry míle zande.
Štýry míle za Prahó
Honili tam šmatlavó,
Šmatlavá jím utekla,
Oni sklouzli do pekla.

Když dlouho neprší, tedy dítky do kola se točíce vespolek zpívají o dešť:

Ko-lem do ko-leč-ka } a-by nám Pán-bů dal ti - ché-ho
na-ša zahrádeč-ka.}

deščič-ka.

Kolem do kolečka
Naše zahrádečka,
Aby nám Pámbů dal
Tichého deščička.

Deščiček májový,
Daj nám ho Bůh milý!
Aby nám narostl
Chlebiček na zemi.

Dú kravič-ky dú } Co to a-le bu-čí? } dneska k více-ru.
Z pastvy dě-di-nú } že se túze mračí }

Dú kravičky dú
Z pastvy dědinú.
Co to ale bučí?
Že se tuze mračí
Dnes k vícerú.

Ach co by chtělo
Aby přšelo
To májové zlato,
My prosíme o to
Aby se lilo.

Nebeská manna
Prš nám do rána;
Aby réž narůstla
A pšenička zhustla,
Šak to Panbůh dá.

Od Zábřehu.
Liška sedí na cestě
Šije boty nevěstě,
Nevěsta se raduje,
Že ty boty obuje.
Boty spadly s kolka,
Zabily pacholka.

Vdávalo se motovidlo
Bralo sobě starý trdlo,
A struhádsko plakalo,
Že se trdlo vdávalo atd.

Když poprchati či poprskávati začíná, děti po dvou se točíce zpívají v Ořechově u Brodu:

Prš deščič-ku hu-stý, a-by šubry¹⁾ růstly, šak je voda na to

o-prat šubry blato.

1) šubra = bláto okolo spodku na šatech.

3. Hra na Helenu a podobné.

a) Na Helenu.

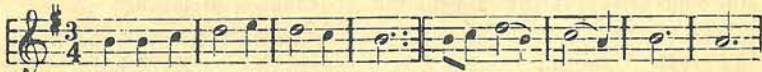
Z jara děvy provodí hru na Helenu. Učiníce kolo, za ruce se drží a okolo jedné se točí, Elišky, Heryšky, Helušky, Lišky a jinak zvané, jenž sama v prostředu stojí. Zpívají:

Heliš-ka v kole tancu-je } Přemá milá } He-liš-ko, věrná to-va
Ráda mládence milu-je } roz-to-milá }

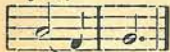
ryško.

E-li-ška v kole tancu - je } Pod-skoč pod du - na-
Ráda mládenců mi-lu - je } pod ze - le - ný há-

{jek, } mo-ja mi-lá E-li - sko, čer - ve - ná bi - lá rú -
{jek }

žič - ko.

Heliška v kole tancuje,
Ráda mládence miluje.
Přemá milá roztomilá Heliško,
Věrná tovaryško.

Pohlád si svoju hlavičku,
Tak jak hladkó lašfovičku.
Přemá milá atd.

Pohlád si svoje léčičky,
Tak jak červené rúžičky atd.

Vyber ty sobě z těch pěti,
(A nebo z dvaceti, desíti atd.)
Kerá tebe bude chceti.

Třeba tutohle na koncu,
Ja v tom růžovém ve věncu.

Na to ostanou státi; Eliška jde a vybere sobě některou dě-
vici, zavede ji do prostřed kola a tancuje s ní, an ostatní děvice
zpívají:

Heliška v kole tancuje,
Ráda mládence miluje...

Leč brzo dovolávají se děvice opět té propuštěné družce svojí,
dáleji takto zpěvem pokračujícíe:

Málo nás, málo nás,
Pod ty Marjánko
(A nebo jak se jmenuje) mezi nás.

Na to volaná děva utíká opět mezi družice, a hra se opětuje.

Jinde ale děva ta od Helišky vyvolená při ní ostanouc a
s ní tancující volá družici po družici, až je všechny do prostředka svo-
lala k Helišce, načež se hra opakuje.

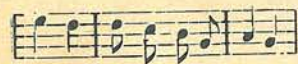
Opět jinde Heliška v kole sedí, an jí přizpěvují družky to-
čice se okolo ní:

Má nejmilejší paní Heliško, sedni na stoličku, obuj sobě boty,
půjdem do roboty; obleč sobě sukni zelenou, půjdem na mši svatou
atd. Pak Eliška vstane a vyberouc si jednu, s ní tancuje.

Ze Želetic.

Heryška v kole tan-cu-je, rá-da mládence mi-lu-je, má milá He-

ryško, červe-ná bílá rúžičko.

Heryška v kole tancuje,
Ráda mládence miluje,
Má milá Heryško
Červená bílá rúžičko.
Heryška atd.

Připni sobě pásek
Na zlatý řetázek.

Má milá atd.

Klekni na stoličku
Vypí gořaličku.

Vyber sobě z pěti,
Kerú budeš chtěti.

Z Vlachovic.

Herlič-ka, umý-vaj svo-je bí-lé líč-ka.

Herlička umývav
Svoje bílé líčka.
Podepři, podepři
Své rozkošné bočky.¹⁾

Poskoč sobě do Dunaja,
Ober sobě kvítok z rája,
Keré najšumnější.

¹⁾ Podepři své bočky

O zlaté vidličky.

Ne-by-la He-li-ška pyšná } Má milá He-li-ško, děveč-ko.
Přeca knám na jarmark přišla }

Nebyla Heliška pyšná,
Přece k nám na jarmak přišla.
Má milá Heliško, děvečko.

Opaš svůj červený pásek,
Jakožto na každý svátek.
Má milá Heliško, děvečko.

Kde jedeš forma-ne? do Nykyšpurka, můj mi-lý pane.

Kde jedeš formane?
Do Nykyšpurka, můj milý
pane.

Co vezeš formane?
Pěkné panenky, m. m. p.
Zač jedna formane?
Za čtyry torale, m. m. p.

b) Hojadunda.

Jinde poslední část činí zvláštní hru hojadunda zvanou. Děvčata v pořadí stojí, dvě pak různě jich se postaví, jenž odpovídají co překupnice, až všechny odkoupí.

Z Radějova od Strážn.

Kam je - deš for - ma - ne? do Ko - li - benky
vezem pa - nenky můj mi - lý pa - ne.

Potom se ptají: Zač ta klisna jedna? Za půl osma kosma, za půl deváta a za vědro vína, aby sa jí ta huběnka smíla, a za užíčku másua, aby sa jí ta huběnka spásua.

Z Polešov.

Přemá mi - lá Heliš - ko } Zaple - tám, přepletam, přepleta -
Červe - ná bí - lá rouzičko! } Červe - ným ze - le - ným bí - lým ha -

1mo. 2do.

lasem - rasem.

A - le kdo nám pomůže, toho plota plesti.
Pomůže nám Terezka toho plota plesti.

Pak stojí všechny a jedna probíhá a když obejde, zas skáče a druhá přepletá.

Od Mistka.

Herlič - ko, umy - vej svo - je bí - le lič - ko } poskoč do Duna - ja!
Pode - při, pode - při svůj rozkošny boček, } vyber so - bě ra - ja!

z rů - že kvi - te - ček.

Z Lovětina od Batelova.

Má milá Hejliško,
Utri si své černé očičko!
Učej si vlásky kadeře,
Dokaď seš u své matere.
Až u své matere nebudeš,
Česat si vlásky nebudeš.

Seš - li holka z Batelova?
Nejsem.
Máš - li jaký bílý šátek, dej sem.
Proč bych já ti bílý šátek dávala,
Čím bych si černé oči utírala?
Vyber si z růže květ,
Kterého budeš chcet.

c) Na konópky.

Podobná hra jest „na konópky“.
Děvčátka dvě se chytanou, tancují a zpívají, takto družce svoje svolávajíce:

Hrále bechme na ko - nop - ke, }
Debe be - le vět - ší snop - ke, } má - lo nás, poď E - vičko mezi

nás.

Nyní děva přivolaná jde mezi ně a s nimi kolo činí. Avšak často zdráhajíc se mocí přivedena bývá, načež jí zpívají:

E - vička ne - chtě - la jí - ti, } za ty je - jí pa - če - se, }
Muse - ly sme ju tá - hatí } proč ona jích neče - se. }

hré s nama hré, le - bo vlasy dé!

Nyní znova jinou děvu volají. — A když tak již všechny do kola svolány jsou a poněkud se byly naskákaly, počínají propouštět děvce po děvčeti z kola, říkajíce:

Hrale bechme na konopke, Moc je nás, moc je nás,
Debe bele menší snopke. Běž Ěvičko přeč od nás.

A pak podle libosti se opakuje hra ta.

d) Na Petra.

Podobná hra jest na Petra: Zasednou děti, jedno však zůstává v prostředku a obcházejíc klade na hlavy dětí sedících ruku podlé sylab písně následující. Na kterou hlavu poslední sylaba padne, to dítě vstává a s ním zpívá:

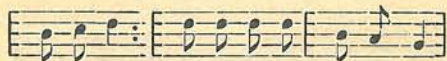
Sel Petr proso i pšenici, Křepeličku máme,
Vyvorál tam křepelicu, Křepela nemáme.
(aneb)

Žal Petr proso, rýž, pšeničku, Málo (aneb moc je) nás,
Našli sme tam křepeličku, Běž ty Martine mezi nás.

Dítěti, jenž naposled seděti zůstalo, děti všechny jako na posměch nad hlavou rukama tleskají a hra znova začíná.

Sil Petr pro-so	i pše-ničku }	křepe-lič-ku máme
Našli sme my tam	křepe-ličku, }	křepe-la ne- máme
		kerak my se vdáme
		dyž kněza nemáme }

Málo nás pod Ānič-ko mezi nás.

e) Na křepelku.

Jinde znou hru tu na křepelku a ji provozují jako hru o Elišce. Křepelka se v prostředku točí a zve k sobě křepela, až všichni do kola se sešli, načež se propouštění děje, jak tam výše při Elišce.

f) Na myšku.

U Brna v Žebětíně znou hru podobnou „na myšku“. Stojí děvy v kole a jedna v prostředku chodí do kola a volá jednu po druhé zpívajíc:

Utekla nám myška do strniska,
Nemáme jí duma vod včereška.
Málo nás, málo nás,
Poď Marjánko mezi nás.

A když byly již všechny až na jednu vyvolaly, tedy se na tu ostalou shluknou a pleskají po ní rukama.

g) Vybírej sobě. — Na holoubka.

Podobná hra u Brna v Kouřimě, již jmenují: „Vybírej sobě“, a v Polešovicích „na holoubka“. Jedna děva stojí prostřed kole a děv skákajících, pak stanou a ona prostřednice chytne některou z tlupy a poskákavši s ní pustí ji a jde se s jinými chytout, ona ta druhá v prostředku zůstala. Zpívá se při tom píseň:

Z Uhřic.

Spadl s pece Ma-le-ňák, roz-trhl si plá-teňák, Ma-leňač-ka

plaka-la, dyž pláteňák lá-ta-la.

Spadl s pece Maleňák,	Spadl s pece holóbek,
Roztrhl si pláteňák.	Roztrhl si žalódek.
Maleňáčka plakala,	Fuk s holóbkem do pece,
Dyž pláteňák látala.	Ať se nám tam upeče. ¹⁾

¹⁾ Holubička plakala,

Dyž žalódek látala.

Přidáváme ještě hru poněkud podobnou na luňáčka.

h) Hra na luňáčka.

Hrají na luňáčka (junáčka) na Hané děvčátka malá, až asi do desíti let. Postoupají sobě na trávníčku na řádek jedna za druhou, a každá se chytá rukama ramen své předky. Jedna ale (luňák) vně jich jsouc okolo nich pochází kolek v ruce držíc, a ony stojíce zpívají:

Ty ju-náčku ¹⁾ vtáč-ku,	ty nese-ješ ne-vořeš,	} má-lo
Ty ma-lé ju-náč-ku,	jenom dycky hoduješ, ²⁾	

máš. {Nechtě-la s námi Ba-buška hráti,} za ty je-ji
{mu-se-ly jsme ju za vla-sy rváti,} proč ona jich

pa-če-se,} hré s nama hré, le-bo vlasy dé.
neče-še,}

1) střížičku.

2) landuješ.

Když dozpívají, „luňák“ zahodí kolek co nejdále, a zadní děvčice běží pro něj, an zatím luňák třikrát obíhá řadu těch děvčátek. S kolkem-li spíše doběhne, než luňák třikrát obejde, tedy se hra prosto opětuje. Pak-li luňák spíše děvčata obejde, než ona s kolkem došla, tedy tatohle musí sama za luňáka vně děvčat s kolkem státi, an dřívější „luňák“ k děvčatům ostatním se připojuje.

4. Hra na husy, na mostek a podobně.

a) Na husy.

I.

Děvčata stojí řadem. První v řadě jest houser neb husa zlá; hospodyň a hospodář o sobě stojí a ruce drží spolem vyzdvížené jako bránu, zpěvem s husou zlou rozmlouvajíce. Viní se husy, že chodily na oves. Zadní se zajímává a tak pořád, až jsou zajaty všechny.

Kam po-le-tíš? Do U-her.
Co tam budeš dě-la-ti?
Hu-sa zlá, Bo-hu nemi-lá! Svě hu-sátka pá-sa-ti.
A já ti jich se-be-ru.
A já se tě ne-bojím,

pře-ce skrz tě po-le-tím. Husa zlá, ga ga ga ga - ga.

Nyní gagotajíc běží skrze ruky pozdvížené; děva poslední nevysmekne-li se, bývá zajímána, načez na straně státi neb seděti musí a vlkem jest; a tak pořád, až se toho po straně stání všem děvčám dostalo. Když všechny jsou pozajímány, tu se hospodář na zlou husu domlouvá:

Husa:

A ty pane sousede,
Vrať mně mého housete;
Budeli chromati,
Nebo hlavu lámati,
Kdo za to bude?

Hospodář:

Já za to nebudu.
Proč do školy chodívalo,
Z koretečka jídávalo,
Ze střípečka pítávalo.

Husa:

Haj na oves.

Naposledy husu zlou honí a pokutují, že na př. drahnou část cesty kulhati musí atd.

II.

U Brna děvčata hrajíce na husy za ruce se drží; obzvláště a o sobě stojí jedna vlček zvaná, a druhá houser, ona opodál, tato blíže co strážná husí. Počiná rozmluva zpěvná:

Hu-sa, husa, pod-te dom. Nesmíme. Pro koho? atd.

Houser: Husa, husa, pod-te dom.
Houser: Co tam dělá?
Husy: Honí nás.

Husy: Nesmíme.
Houser: Co vám dělá?

Houser: Pro koho?
Husy: Husy šklobá.

Husy: Pro vlčka.
Houser: Husa, husa! pod-te dom!

Houser: Kde je vlček?

Husy: Za plotem.

Nyní utíkají, vlček je chytá a houser brání; kterou chytne, ta bude vlčkem, a vlček jde do řadu.

III.

Ve Štěpánově u Olom. tak říkají:

A. Zlatý husy polette. A. Pán není doma, jel do Beróna.

B. Nesmíme. Pro čtyry ovce, pro pátého škopce.

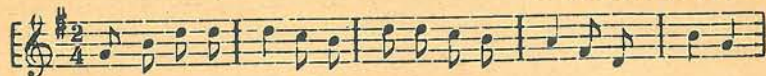
A. Pro koho?

Zlatý husy, polette.

B. Pro pána.

IV.

Z Kochotovic.

Kam za-letíš hu-sa zlá, fra-jeren-ko má mi-lá, hu-sa

zlá, frajer-ko mi - lá.

Kam zaletíš husa zlá,

Frajerenko má milá,

Husa zlá, frajerko milá.

Co tam budeš dělati?

Na rybníce lítati.

Vlčku zlé, šuhajičku milé,

Já zaletím do Uher,
Abys o mně nevěděl,
Vlčku zlé, šohajku milé.

Dybys byla seděla,

Byla bys vyseděla

Husátka, kačátka.

V.

Ze Studenky.

Paslach husky na lesku, }
Vzal mi vlček nejlepší. } A ty vlč-ku vrač mi ju, až mně o ňu

něbi - ju.

Paslach husky na lesku,¹⁾
Vzal mi vlček nejlepší.
A ty vlčku vrač mi ju,²⁾
Až mne o ňu něbiju.

A já ci ju něvracím,
Na ruby ju převracím,
Budu na ní gajdovač,
Dzivky budu tancovač.

1) nade vsů.

2) Ach vilačku vrač mi ju,
Bo mi duma vebiju.

V Zápříboři při hře na husky děvy stojí kolem jedné, jenž s holí v prostředku předkuje. Když vyzpívá se píseň ta, tedy ta prostřednice počítá holí husky svoje, říkájíc: ne jedna, ne dvě atd., a na kterou poslední číslo padlo, ta hůl beře, a prostředničku dělá.

b) Hra na mostek.

I.

Dva chlapci, aneb dvě děvčata stojíce o sobě činí mostek (B); druzí chlapci neb druhé děvy stojí před nimi (A) a běžeti hodlají skrze ty dva první.

A. Jeli váš mostek tvrdý?

B. A co to vy nám za to dáte,

B. On je tvrdý jako kameň,

Co vy přežen přejecháte?

Jsú dubové trámy na něm.

A. Chyťte si toho zadního

A. Dáteli nám přes něj jeti?

Ďundu (= hlupáka.)

Tu pozdvihnou onyno dvě (neb onino dva) ruky a tyto (neb tito) běží pod ruky jejích, zadního pak chytanou.

II.

U Prostějova v Čechách takto při tom zpívají.

Před naším je kame-né most, jajunda.

B. Před naším je kamenné
most, jajunda.

A. Dáme mi vám hodný dcero,
jajunda.

A. Dáteli nám přes něj jíti?
jajunda.

Co je nás tu, leda keró,
jajunda.

B. A co vy nám za to dáte?
jajunda,

Naše dcera dost je hodná,
jajunda,

Dyž vy nám ho porócháte?
jajunda.

Dež napeče chleba do dňa,
jajunda.

Nyní rozběhnou se, aby skrze mostek prochodily; běžíce ale zpívají:

Pletla sem, pletla sem, propletala sem červeným, zeleným,

modrým harasem.

Tedy poslední sobě zadrží, a ta musí býti na straně, až tak všechny byly zadržovány. Na to je hra skončena, a ovšem znova se počítí může.

III.

Z Mutěnic.

Tvrďy - li je ten váš mostek, ho - ja ho - ja.

Tvrďy-li je ten váš mostek,	Dyž mi přežen pojecháme?
Hoja, hoja.	Co by ste nám za to dali,
On je tvrďy jako kameň,	Dy ste ješče nejechali.
Sú mosazné trámy na něm.	Dáme my vám zezulenuku
Ja co my vám za to dáme,	Ja dvúletú konopěnkú.

Ja kdo nám pomúže	Ja kdo nám pomúže
Teho plota zaplést?	Teho plota rozplést?
Pomož, pomož má milá Aničko	Pomož, pomož má milá Aničko
Teho plota zaplést.	Teho plota rozplést.

c) Hra na královnu.

Od Strážnice z Radijova.

Ho-ja, hoja, ho - ja, po - sla-la nás královna,

hoja, hoja, ho - ja.

Hoja, hoja, hoja,
Poslala nás královna,
Hoja, hoja, hoja.

Dáte-li nám přez ně jet?

Jaké dary nesete?

Hoja, hoja, hoja,
Nač vás ona poslala?
Hoja, hoja, hoja.

Černojoké divčátko.

Jeli ono poctive?

Jsúli mosty hotové?
Už sú mosty hotové.

Jak jste vy volakeré.

d) Hra na pojedte.

Dvě řady chlapců hrají; jednou řadou stojí chlapec za chlapcem, v druhé řadě opodál dva proti sobě stojí. I volá první z první řady:

Po-je-te, po-je-te! A ti dvě odpovídají: Nesmíme, nesmíme,
Pro kého, pro kého? pro pá-na, pro pá-na.

Na to zpívá celá první řada:

Náš pán není do-ma, a-ni na-ša pa-ní, je-le se do Br-na
Vra-ta vote-vřený, mečem za-lo-že-ný, kdo se to-ho dotkne,

pro drahý koře-ní, } Po-jete, po-je-te.
hned mu hlavo hotne. }

Na to celá první řada probíhá vyzdvíženými oněch dvou rukama. Leč poslední z té řady od oněch dvou zachycen bývá. A to se tak dlouho vede, až všickni pochyceni byli kromě dvou, kteříž rolu proměňice zdviženými rukama veškeru ostatní shluklou řadu propouštějí.

Podobná jest:

e) Na Němce.

Sestoupnou děvčata do kola a drží se za ruky; dvě ale v kole běhají, jedna druhou honíce. Když ta onu chytne, tedy ji vystrčí z kola do řady děvčat a nyní opět jiná děva honí tu ostalkyni. Při tom ostatní děvčata zpívají:

Přišel ti k nám z Pouzran Němec, z Pouzran Němec.

Přišel ti k nám z Pouzran Jakkpak bych mu věnec pletla,
Němec, Ješče růža nerozkvítila,

Chcel abych mu pletla věnec. Dcerky milé, roztomilé!

Když ji byla chytla, tančí s ní, a všechny v kole tančí též zpívajíc tutéž píseň jak při Pletavé.

f) Pletavá.

Pletavá jest hra, při nížto chasa mladá do kola sešedší a chytnouci se poskakuje; brzo však pustíc se část proplétá se, až přijde dvě každé k sobě zádama; na to část druhá pohýbá se pro rozplet. Při tom zpívá se jak výše:

Pletla sem, pletla sem,
Přepletala sem
Červeným, zeleným,
Bílým harasem.

Dyž bylo půlnoci,
Zavolala sem:
Staň milý rozmilý,
Už dopletla sem.

5. Chůze s medvědem.

V outerý masopustní, ponejvíce večer, někde i na škaredou středu, chodí chasa mužská s medvědem. — Hlavní osoby při tom jsou tři: Medvěd neb opice tak jmenovaný, celý hrachovinou obložený; pak chasník oblečený v ženské šaty a tak opoutaný, že mu toliko oči viděti; třetího mají husara, t. j. chasníka přistrojeného za husara, který na místo koně má dvě říčice, z předu jednu, ze zadu druhou, šlema k tělu připevněné, s nichžto plachty jdou až na samu zem, aby nohou viděti nebylo. Na přední „hřečici“ má uvázanou hlavu konskou (obyčejně sotor slámou nastrkaný) a na ní ohlav; v ruce pak drží stihel, v druhé paláš a šablu, a tak chodě jezdití zdá se. Takto chodí po dědině s hudbou od domu k domu, doprovázeni od jiných chasníků 5 nebo 6 v šatech obyčejných, kteřížto poslední, když všickni do domu vešli, říkají:

Skákej, skákej medvěde,	Stojí za vořechem,
Čert pro tebe pojede	S drátovaném talířem,
S drátovaném měchem,	Budeš v pekle malířem —

pak provádějí své rozvery, smýkají s medvědem atd. (Porovnej s tím, co Vojc. I. 261 — 263 píše o podobných rozverách v čas tentýž v starodávném Mazovší.)

Jinde samotný takový do hrachovin povázaný člověk „hřebe-nář“ po vsi chodí blátem šplichaje a volaje: Staré baby na hřebeň a mladé ženy na rožeň; baby hany té mstí, ve vodě ho omákajíce.

Ve Vlachovicích, v Bánově a vůbec v dolsku slovenském zvou to babkováním, že mají při tom šátky nazad uvázané jak babky; jinde to zvou choděním po škárkách. Zpívají pak tam v sednici tuto píseň skočnou, při ní poskakujícíe:

Pod šable, pod šable ai pod obušky, všecko my vezme - me,

aj plané hruš - ky.

Pod šable, pod šable

Ai pod obušky,

Všecko my vezmeme,

Aj plané hrušky.

Pod šable, pod šable

Můj milý pane,

Dejte nám kus slanin

Jako dvě dlaně.

Tudy nám nedali, tady nám dají,
Komára zabili, slaniny mají.

Pak změňujícíe tanec pěji:

Vlk s kozú tancuje,	baran pivo vaří,	} v komoře.
Húser jím bubnuje,	kocúr hospo - daří	

Vlk s kozú tancuje,

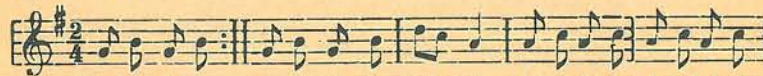
Baran pivo vaří,

Húser jím bubnuje,

Kocúr hospodaří v komoře.

Kde jím neotvírají, tam medvěd, jenž štětku nese, sazemi nebo blátem zeď líčí.

V Nezděnicích se přistrojí mládenci do svátečních šatů, vypůjčí si šátků červených, opáší se jimi z předu i zadu, do ruky vezmou každý dřevěnou šablu, jejíž držadlo pentlou jest omotáno; za klobouk strčí chochol z péří a ze stuh. Tak upraví se čtyři; pátý drží pravidlo na způsob žezla, omotané pentlami a šátky do kona. Přišedše do nějakého domu, žádají o dovolení, což se jim vždy dává; tu začnou se přetáčeti se šablami a zpívají: Pod šable atd. — Na to:

Já do budy, tam budenka prá-zná, měly mě tam dvě čekati,

ne-če-ka-la žád-ná, žád-ná.

Já do budy, já do budy,
 Tam budenka prázdná,
 Měly mě tam dvě čekati,
 Nečekala žádná.
 Já do druhé, já do druhé,
 Vařili tam kašu,
 Dali mi tam na vařečku,
 Ještě podnes kašlu.

Pak tancují s domácími ženskými.

Někde se to děje na tučný čtvrtek; načež v úterý masopustní chodí hřebenaří, t. j. s medvědem, chasníkem, slámou neb hrachovinou docela omotaným, jenž na hlavě má vysokou papírovou čepici, v ruce baldu, s cepíkem ze slámy, jímž bije a mlátí pro smích.

U Jevíčka chasa přestrojená do starých šatů a slámou otočená chodí po dědině a vyvolávají ženy pod okny, t. j. přezdvávají jim co nejkareději, končíce obyčejně s pokřikem: Hej, hej na hřebeň (či na hřeblo). Ženy pak chrstávají na ně vodou. — Leč předce do domu některého naposledy zajdou, dají se po dvou nebo po třech od žen řetězy svázati a do hospody věsti; tam se tancuje. Naposled ženy ty zapalují ty chasnky maškary, jenž hořice skáčí a válejí se po zemi. Odstrojením a hodováním hra se končí.

Má se za to, že odtrhané z medvěda kousky zvláštní do sebe moc mají, aby na př. hojněmu se urození drůbeže napomáhaly, a protož jich též k věcem takovým užívají.

U Lichnova při tom medvědu v poslední masopust tancují opačité tanec. Když byli poněkud potančili, tedy mužští jdou ven, an ženské zatím samy tancují. Brzo ale mužští okny do jízby vskakují, a pak tancujíce přes stolice a tabuly skáčí, an ženské hudbařům peníze háží. Při tom však ředitele musejí míti, aby všecko v pořádku šlo.

U Valachů v Rožnově chodí s klátem; chasník v ženské kasance saze mí obličej sobě očerniv, místo šavly má v rukou dřínku (hublované dřívko) 2 sáhy dlouhou, a hledí klát, jež v rukou drží, v domě kam ho pustili, děvč o nohu upevniti, aby se děva vykupovati musela. Což když ona učiní, tedy jí klát s nohou odejme, a dále napřed s ní potancovav obejde.

6. Některé dětské a pověrečné popěvky.

a) Hom, hom Bartoňo.

Z Choliny.

Hom, hom Barto-ňo?
 Kde po-jedeš na ko-ňo?

Já do třetí, já do třetí,
 Tam vařili krůpky,
 Byli by mě rádi dali,
 Ale sem byl hlupý.
 Já do štvrté, já do štvrté,
 Tam vařili zelé,
 Byli by mně rádi dali,
 Bylo mně kyselé.

Hom, hom Bartoňo,
 Kde pojedeš na koňo?
 Pojedu já do Němec
 Svě panence pro věnec.

Kop mně take jeden,
 Dám ti chleba s medem

A tvarůžka s chlebem.
aha ti nít - kruk kuka
 Hop, škrk,
 Černó pantlo pod krk,
 A červenó pod rokáve,
 Co sem dostal od Rozále.

b) Mrskút či na pomlásku.

I.

Dávě vajec,
 Kázal kadlec,
 He kadlička,
 Habes dala dvě vajčka.

Jedno bílý, dvě červený,
 Šak slepička snese hiný,
 Pod posteló v kótko
 Na březovým prótko.

Daj paničko, daj vajčko,
 Daj vajčko lebo dvě,
 Šak ti málo ubude.

Metlička se šupeří,
 Poženem se do dveří,
 A ze dveří do kuchyně,
 A z kuchyně šup do síně,
 Budem se sekát upřimně.

II.

Hou, hou, krásy jdou,
 Nesou mlíko pod vodou:
 A ta naše jalová
 U Božího kostela.

Kostel se boří,
 Stodola hoří,
 A ty panenke,
 Skoč mně do vody
 Pro ty čtyry jahody.

Proč bych já tam skákala,
 Svou sukničku mákala?
 Kde bych si ji sušila?
 Za kamny v koutku,
 Na zeleném proutku.

Proutek se votočí,
 Pár vajíček vyskočí.
 Má žilečka se šupeří,
 Vaše děvečka mně nevěří.
 Poženem se do dveří atd.

c) Na sv. Matěje.

Na sv. Matěje chodí hospodář po zahradě od stromu ku stromu a třesa jím říká:

Z Komína u Brna.

Milý svatý Matěji,
 Máme v tobě nádeji,

Abys nám dal kadlátke
 Do té naše zahrádke.

d) Při pálení ohně na sv. Jana.

24. Junia pálí se Svatoján; nakopí chasa mužská 6 hromad haluzí na způsob kup senných, do protředu každé kupy zakládá se máj (borový neb raděj březový); na máj ten dávají věnec z polního kvítí. Pak večer chasa ta svátečně oblečená s hudbou jdou na to místo, kde hranice ty stojí; zapalují kupy po jedné, při tom tancují. Když dohoří to šestero kup, teprvé (asi o půl noci) vracují se domů. — Slaví se den ten již dříve hostinou, hudbou a zpěvem a děvy podělují milovníky svoje voničkami.

Jáno, milé Jáno,	Už sluněčko vyšlo
Budívaj nás ráno,	Na našu zahrádku.
Ej ráno, ráníčko,	Netěšte se chlapci
Než vynde sluněčko.	Mému marijánku,

Máte u súseda
Rozkvětlú fialku.

Z Březové.

Hoří, hoří svatojanský ohni - ček.

Hoří, hoří svatojanský	Hoří, hoří svatojanská
Ohníček,	Lalijs,
Nakládal ho ten volačí	Nakládlá jí tá volčjs
Syneček,	Marina.

e) Na sv. Ondřeje.

Na sv. Ondřeje pacholek děvu vezma na záda nese jí ke chlívku a oslovuje svini, na chlív udeřív:

Milá plemenico,	Přinesl sem dívku
Povíš nám neco;	K tvojemu chlívku,
	Kolik dáš rohotů
	Za toli se vdá roků.

Také chodí na sv. Ondřeje děvy na nátoní pro dříví a s náručí ho nabravše donášejí do kuchyně. Tu čítají polena; jsouli sudem, tedy prý dostane mládence, jsouli lichem, dostane vdovce. Nad to všickni domácí pásy své dávají na necky a je tam opálají; kterého pás nejspíše vyletí, ten prý nejspíše umře; anebo

nejspíše se vdá, jestliže jenom samé děvy pásky daly a žena je opálala. Podobně buď na ten den buď nejraději na štědrý večer jde sobě děva ke kurníku a zaklepá dřevkem, aby se jí něco ozvalo. Ohlásí se kohout, dostane prý mládence; když ale se koura ohlásí, tedy toliko o vdovcovi jí mysliti.

Jinde na tyž den děva ku plotu neb stromu se uberouc jím třese recitující nebo pravíc:

Třesu, třesu tímto plotem, Kde je můj milý dnes,
Všecí svatí mým životem. Ať mne tam zaštekne pes.

Sem přičísti ono předpovídání:

Zrada je mamičko, zrada je nademnú,
Stúpla sem na kameň, podvrtel se semnú.

f) O kvítku sisí.

Nejprvěji u Brna kvete z jara sisí (či sýsí? aneb sisílek, anemone pulsatilla). Děti si jím oči natírají říkajíce při tom slova tato:

Sisí, sisí, sisíčko,
Tebe bóli očičko.

Tebe bóli, mě nebolí
Šak ti ho pán Bůh zahojí.

Aneb:
Mý milý sesíčko,
Bolí mě vočíčko.

Tebe nebolí, mě bolí:

„Šak se ti do rána zahojí.“

Anebo též:

Siselko, siselko,

Bolí mě vočíčko;

Tebe nebolí, mě bolí,

Ešli mě nebude boleti,

Teprv si mu dám zvoniti.

Bolijó mně vobě dvě,

Nevím vo sobě.

O Sise bohyni viz Jungm. sl. s. h. v. J. Grimm Myth. 2. A. 269. Jména bohů a bohyní přenášena na byliny. Sésnouti či sísnouti (sýsnouti?) značí u Brna prohlídati, dívati se.

ch) O květině terantě.

Zmíniti též udobno o terantě květině erigeron acris (u Presla turan 866); ta mocna jest proti čárům. Pro člověka jakéhosi přicházela pod večer koza a musel na ní k své milence jezdit. Koza ho častěji napomínala: Zdvíhej rapanty (t. nohy), aby se's nedotkl teranty. On však jednou spustiv nohy utřhnul prstami nohou květinu tu a od doby té nepřišla koza, t. rarach. Viz podobně Sušil „Mor. nár. písně“, č. 20 „Nesvěcení neděle“ („zdvihni milá kazajku, ať se netkneš turánku“) Sr. Grimm D. Myth. str. 1164.

B. KRÁLKY.

1. Královničky.

O letnicích aneb okolo nich, onde jednou onde vícekrát, chodí krádky či královničky neb králenky, ale ne jedním všady spůsobem. Obvyčejně dvě děvčátka pěkně ustrojená v bílé sukně, stuhami, šátky, perlami a věnci — z předu a zadu z pestrých květin, na hlavě růžovými — ozdobená, jedna krádku u druhá krále představující chodí dům od domu; doprovází je neurčitý počet děvčat jiných, z nichž jedna nese škatulu na vybírání peněz, jedna chvojí či máj. Někde n. p. u Hradiště, u Kelče a j. jedna toliko královna chodí, a sice vedena pod šátkem jako pod baldachýnem okrášlená jánkou t. j. vínkem ze skleněných perel na hlavě; tři královničky ji provázejí hlavu kvítím ozdobenou majice, z nichž jedna nese košík na dary a druhá májek výdumy barevnými, pentlemi a pozlátkem ověšený. Jinde opět jinak. Když byly do domu vešly, tedy pozdravivše počínají tancovati a sice obvyčejně král s krádkou, napřed kolíbavý tanec potom skočný, anož jim komonstvo přispěvuje. Píseň ta co při tom spívají všady známa jest a všady týmž téměř nápěvem se spívá ač jiným a jiným taktem.¹⁾

Od Brna. Erb. I. 30. Ol. 409. Voj. I. 51. 67. 287, II, 311,

Vy-le-těl so - kol na ze-le-ný bor, a so-bě zaspí-val až se

háj roz-líhal, královnu vo - lal.

Od Příbora.

Vy-le-těl so-kol na ze - lený bor, a so-bě zaspíval až se

háj roz-lí-hal, krá-lovnu vo - lal.

Vyletěl sokol na zelený bor²⁾, Královno milá, král tebe volá,
A sobě zaspíval Abys k němu vyšla,
Až se háj rozlíhal, Nebyla tak pyšná,
Královnu volal. Sama jediná.³⁾

1) Podlé tance totiž, jež provodí, zaměňují nápěv týž na ten neb na onen takt. Nápěv u Vojc. I. 32. týž jest, a co do textu por. Voj. I. 32—40. 51. 87. 229. 285. Zp. I. 377, II, 17. Erb. I. 43. 44.

Králka nevyšla, poslala posla. A vy voziče spravujte biče, ⁵⁾
A ty milé posle, Koně zapřihejte
Spravuj mně to dobře, Voze vytlačujte,
Jako já sama. Pro paní jeďte.

Posel spravoval, sobě namlóval, Pro paní jeli, lidi hleděli
Tó krásnó děvečko Co to za panenka,
V růži ve věnečko Co to za hraběnka
Sobě namlóval. ⁴⁾ V kočáře sedí. ⁶⁾

Sedí u ní pán, ten syneček sám,
Chtěl oklamat děvečku
V růžovém věnečku,
Oklamal se sám.

2) Na přemnoha místech začíná píseň tak:

Letí, letí vták Zvíhá k nebi oči,
Přes zelené háj, Smutně pohlídá,
Nad dubem se točí.

V Lichnově u Příb.

V našem dvoře dub, Do okenka kuká:
Je na něm holub, Děvečko moja.
Tak on pěkně vrká,

Někde začátek v nesmysl proměňuje se, n. p. Vyletěl tě vůl; neb vyletěl tě brún. Začíná též Letěl, letěl roj. U Příb.

Přeletěl hávrn
Přes ten panský dvůr,
Sednul v okenečku
Na zlatem stolečku,
Rozložil (č. roztočil) ogun.

5) A vy šnoráře
Šnorujte biče,
Koně vyvaďajte,
Koče vytlačujte,
A pro ňu jeďte.

A nebo na Hané:

3) Že ti něco dá,
Šáteček bílý, červený,
Modrý vyšívaný.

A vy pohůnci hrubě malinci,
Bičiky šmarujte,
Pro královnu jeďte.
Sem ju dovezte.

4) Posel spravoval,
Sobě namlóval,
Zeleného vínka,
Zlatého prsténka
Na stole nechal.

A nebo:
A vy pacholci malí i velcí,
Drobnó sečku řežte,
Koně dobře čežte,
S královno jeďte.

Podobně i tato slova v ustech některých děv v nedomysl přechodí n. p.

Vy milí viči; anebo jinde a vy kočíše. Kočíš slovo sice dostupné (t. j. kočí) leč co znamená viči či Viči?

6) Pěkně si hledí, anebo Hudci jí hrajó.

V Lichnově u Příbora píseň ta spívá se při odvázení nevěsty.

Vyletěl sokol
Sednul na topol,
Sednul na sluněnko
Na pěkně okenko,
Vesele spíval¹⁾

Děvečko moja
Synek tě volá,
Abys k němu vyšla,
Nebyla tak pyšna
Sama jedina.

Ona něvyšla,
Poslala posla:
Ach můj milý posle,
Spravuj mi to dobře,
Jako ja sama.

Posel spravoval,
Sobě namluval,
Ale se s tím stranil
A dcerušku hanil,
Že je leniva.

Ona zaslechla,
Ven vyskočila.
V zelenem vinečku,
V zlatem prstenečku
Se vytočila.

Pacholičku můj,
Koničky širuj,
Koničky vyvadaj,
Do voza zapřahaj,
Pojeděmy přeč.²⁾

A dy s ňu jeli,
Ludě hleděli
Co to za panenka,
Co to za hraběnka
Ve voze sedí.

Přijeli v pole,
Stanuli v kole:
Pověz mi děvečko,
Jeli tvoje všecko
Co je ve voze?

Všecko je moje,
Co je ve voze,
A sem zapomněla
Vinka zeleného
Doma na stole.

Pacholiček šel,
Vinka nenašel;
Jak to uslyšela,
Zaplakal musela
O věneček svůj.

1) Přiletěl havrun
Na susedův dům,
Sednul v okenečku
V zelenem věnečku,
Tam se rozvinul.

2) Posel spravoval
Sobě namluval,
Prošvarnu děvečku
V růžovým věnečku
Sobě namluval.

Vyjeli v pole,
Stanuli v dole
Zapomněli věnka,
Zlateho prstenka
Doma na stole.

Kochanečku můj,
Vrať že se mi proň,
Bo jak se něvratíš,
To mi ho zaplatíš
A nebudeš můj.

Když vyzpívána jest píseň ta, změňuje se tanec, ač jinde jinak, a píseň jiná se zpívá při něm již dvojitým již trojitým chodem.

Hajsa, hajsa, má králenko, haj-sa, nechodí-vé do hospody

bo-sa, pošlapó ti tam tvý bílý nožičke, musíš ty vo-but

jir-ko-vý stře-vič-ke.

Haj-sa, haj-sa, má králenko, hajsa, } pošla-pó ti tvý bí-lý no-
Ne-cho-dí-vé do hospody bossa, }

žičke, mu-síš vobut jir-kový stře-vič-ke.

Na to opět tanec do skočné měnice:

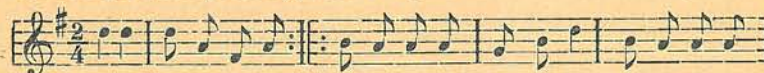

Pás-la hu - sič-ky pode mlénem.

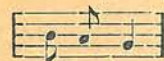
Pásla husičky pode mlénem, Ja aby byla pěkná bílá,
Umévala se černobélem. Aby se chlapcům zalébila.*)

*) Pásla husečke pod zahrádkó, Aby byla atd.
Umévala se sirovátkó,

Na to zase tanec proměňují a cibulují či čapají, t. j. k zemi při něm přisedají, ano se spívá:

Cib, cib, ci-bulenka, } dyž sem mala béva-la, v panenky sem
Mak, mak, makulenka, ¹⁾ } a včil dyž su ve-liká, po-třebu-ju

hrávala,
ženicha.²⁾

¹⁾ neb: makověnka

²⁾ A ty holko, ty se vdej
A ty na mě nečekej.

Já se vdávat nebudu,
Pacholátkem pobudu;
anebo: s pacholátkem pojedu.

Již pak zas do tance vážnějšího se dávají, an se jim přispěvuje (nápěvem h a j s a):

A co ten král
Za královnu dostal,
Jakoby ju vymaňoval, vypsal.
Do tanečka jakoby plynula,
A do díla jakby neuměla,
Do kolečka jako laštovička,

A do díla jako pivná bečka.
První krávu stoličkó zabila,
Druhé krávé nohu přerazila,
A té třetí ještě pánbůh chránil,
Že se sám král
Před královnó bránil.

Při tom ještě jiné písně tresti milostné zpívají, n. p.:

Mé srdeč-ko jak kamen, }
O-no ho - ři pla-menem, } pod'ho milá, pod' ho hasit,

ať ne-hoří ce-lý den.

Mé srdečko jak kamen, Nežbych já ho hasila,
Ono hoří plamenem, Radši bych přiložila,
Pod'ho milá, pod'ho hasit, Aby ta falešná láska
Ať nehoří celý den. Na popel shořela.

Bude-me-li žito žít, budem taky vázat, můj milé je dale-ko,

nemám po kém zkázat.

Budemeli žito žít, Jeli jeden daleko,
Budem taky vázat, Šak je druhé bliže,
Můj milé je daleko, Uvijme mu věneček
Nemám po kém zkázat. Z rozmarýny, z růže.

Z Bukova u Protivanova.

Stude-ná ro-sa pa-dá, sy-ne-ček koní hledá.

Studená rosa padá, Pověz děvečko, pověz,
Syneček koní hledá. Chde na travěnko pudeš.
Koničke na bařince, Povím synečku, povím,
Syneček na peřince. Chde na travěnko chodím.

Pod tó zelenó limbó,
Tam se děvčátka zendó.

Namlóval tenké tenkó,
V zahrádce pod višinkó.

Pod tém zeleném dubem,
Tam se namlóvat budem.

Dyž pro tó tenkó jeli,
Stříbrný voze měli.

Dyž pro tó klostó jeli,
Slaměný voze měli.

Jiná.

Voj. II. 243. Ol. 450

U našeho fojta
Zelená se chvojka.
Povězte mně pane fojte,
Kde je vaše dcerka.

Jeden tobě, druhý sobě,
Třetí pověsila.

V zahradečce byla,
Tři věnečky vila,

Pověsila tě ho
V komoře na kolku,
Miluj ty mě a já tebe,
Sousedů pacholku.

Ze Slavíkovíc.

Vi-la věnec, vi-la no-vé, ze-le-né rozma-ri-no-vé; cos děveč-ko

myslela, myse - la, žes ten vě-ne-ček vila?

Vila věnec, vila nové,
Zelené rozmarinové;
Cos děvečko myslela,
Žes ten věneček vila?

Myslela sem a myslím,
Že tě vopustit musím.*)

Myslela sem sama sobě,
Že se nedostanem k sobě.

Než bych tebe vopustila,
Radš bych do vody skočila,
Do vody do něhlubší,
Kde mě žádné nespatrií.

*) Myslela sem já, myslela,
Že se milé na mě hněvá.

A já se ho neprosím,
Šak ho v srdci nenosím.

Za panskými humny } žala ju Anič-ka, panská služebnička.
Ze-le-na travič-ka,

Jak travy našala,
Pět vínků uvila.
Jeden byl z marjanku,
Ten vam švárny Janku.

Štvrty byl z miříčku,
Tento vam Juříčku;
Paty byl z šalvie,
Sama v něm chodzuje.

Druhy byl z izopku,
Tento vam Jozefku;
Třetí byl z polejí,
Tento vam Ondřeji.

Hodila ho na střešku
K svojemu potěšku;
Jak ta střeška spadně,
Můj vinek uvadně.

Pustim ja ho, pustim ja ho do-lu vo-du, {ka-dy ne-bo-žat-ko,
ze-le-ny vi-nek,

ka-dy pa-cho-lat-ko ko-ně my-je, ko-ně my - je,
zla-ty pr - stenek k němu plyně, k němu ply-ně.

Naposledy pějí píseň, v níž žádají o dárky, udávající příčinu, pročby jim darové ti dáni býti měli.

Vyhořela fára blízko pivovára,
Všecko zlato shořelo, jen olovo ostalo.

A hned hrozí, že co v polici jest, všecko potlukou, nedostanou-li darů slušných:

Ješče se vrátíme a vás promlátime,
Dejte jí dejte, ať se nehněvá.

U Tovačova v Citově prošením tím počínají, píseň trestí milostné příkládající:

Chodí králka, cho-dí král, ne-má koní, ani kráv, má matič-ko

na u-žičku másla, a-by se jí ta huběnka spásla.

Chodí králka, chodí král,
Nemá koní, ani kráv.
Zhořela mu fára
Blízko pivovára.
Nechcò mu jí stavěti,
Musí na ňu žebřati.
Má matičko z lóky,
Děte misu móky.
Pár vajíček vod slepiček,
Žičko másla vod kraviček.
Děte jí na užičku másla,
Aby se jí ta huběnka spásla.

Děte jí děte na zlatý střevice,
Ať se ona prochází
Z jizby do sednice.
Děte jí děte na stříbrný pásek,
Ať je na něm
Sto padesát krásků.¹⁾
Budeli více, hezkého mládence,
Třebas toho, co leží v kolébce.
Králka se nám roznemohla,
Nemůže dělati,
A my smutny zarmóceny
Musíme žebřati.

¹⁾ Klásek.

A nebo též tímto způsobem:

Z Bohutic.

Na-ša krá-lovna bo-sa chodí, } Pomůž - te, }
Sedmákem grošem pomůžte hí. } prosí - me, } na-ši

chodý králov-ně.

Naša královna bosa chodí,
šedmákem, grošem
Pomůžte hí.
Pomůžte, prosíme,
Naší chodý královně.

Pomůžte, prosíme,
Naší chodý královně.

Naša královna šátka nemá,
Sedmákem, grošem
Pomůžte nám.

Debe královna střevice měla,
Ona be bosa nechodila,

Pomůžte, prosíme,
Naší chodý královně.

Někde, n. p. u Krumlova ve Vedrovicích, chodívaly kráčky po dvě neděle; jednu neděli chodily čtyry, druhou neděli dvě, pokaždé mnoha děvami provázené, rusádelnou slavností s králenkou spojující. Ty čtyry totiž chodí okolo studně, jsouce oblečeny dvě bílo a dvě červeno. Když třikrát kolem studně ocházejí, drží děvy jiné nad nimi větve ponejvíce z vrb, zpívající

nyňi ovšem píseň svatokřestanskou, jenž ale druhdy jistě jinaká byla.

Píseň tato jest:

Svatý Micha-le archandě-le spomeň na nás,
Prosí-me Je-zu Krista, Mari-e sy-náč-ka,
By nám ráčil pomociť ze všechých nou-zí
A nás nezapomenout pro svou hořkou smrti. } Ky-ri-e e-lej-son.

To u studně jedné odpravivše jdou k druhé, až veškery studně v osadě obejdou. Na neděli druhou teprvá králky chodí a sice dvě toliko jsou ustrojeny, jedna červeno (král), a jedna bílo (králka).

Poněvadž již o vodě mluvíme, nebude od místa připomněti, že na velký pátek ráno před východem slunce děvy chodí se umývat a pacholci koně brodit v řekách na památku prý, že Kristus Pán šel přes Cedron, nadějíce se, že neduhu oprostěny ostanou po celý rok. Říkají při tom: Na velký pátek raníčko dřív než vyjde slunýčko, židě Krista Pána jali. On se jim třás, oni se ho ptali: mášli zimnici aneb psotnici? Já zimnice ani psotnice nemám, ale kdo na mé třásení zpomíná, žádně zimnice nemívá. Kde řeky neb potoka není, tam čerstvě ze studně vážená voda službu tu zaujímá. Jinde chodí posud na štědrý večer k vodám domínějce se, že o dvanáctě hodině řeky vínem aspoň za minutu tekou.

Když dlouho neprší, chodí děvy k studénkám a vylévají vodu rukama z nich; na cestě se modlí a zpívají svaté písně. Někde též studánky čistí modlíce se při tom, aby Bůh pramen občerstvil a s nebe rosu dal.

Tuto připomenouti dlužno o šťastné vodě, na nížto chodí děvy na letnici nebo na bílou sobotu nebo před svátky panny Marie letními. Nalezá se pak šťastná voda ta v studánce, do které se ze všech čtyř stran světa voda stíká a jenž blíže křížných cest se nachází. Děva, jenž na ni jde (z řídka jdou děvy dvě, víc jich téměř nikdy), nesmí s nikým mluvit, nesmí se ohledati, na potřebu jíti atd., jinak by se zlých následků tím dočnila, žeby n. p. veškerým mládencům zle páchla, všady sama státi, samou ostáváti musila atd.

Příšedší k vodě praví, ji nabírajíc: Beru ta vodičko pěti prstama a pátú dlaňú, aby švární pacholci chodili za mnú, a slova ta říká po čtyřkráte totižto na všech světa stranách vodu berouc. Přijdeli navracejíc se s vodou k nějakému stromu, tedy hned oslovuje ho na př.: ty jabloň, ty mně ho nakloň; ty trň, ty mně do hrň. Jdouc okolo plota domu toho, v němž šohaj bydlí, ulamuje několik roždin a to na více místech, aby víc milovníků dostala. Doma z roždí toho udělá

oheň, dá do šťastné vody té zelinky v té věci jako mní účinně, n. p. laskavec, polajku, májovník, a tak uvařenou vodou se umývá, a nejinak očekává, než že se za ní milovníci pohnou.

2. Jízda s králem.

Na letnice v Moravě netoliko králky provodí obřady své, ale se také jízda s králem na koních činí. Někde, jak n. p. v Něžicích, volí se král takto: Nastrčí se věnec na hůl tak vysoko, co by ho z koně, ač těžko, předce dosáhnouti mohl; jede všeska chasa jednou ránou, a kdo ho po třetí jízdě nejprvnější chytne, ten ostane králem. Jinde, n. p. u Blatňákův, vyvolují krále, obyčejně syna asi čtrnáctiletého bohatých rodičů. — Král jest docela bílo oblečen a na hlavě korunu má, kterou mu pozdě onde z „pěnký“ t. j. z plíška zlatého, jak papír tenkého, dělávají. Nese pak paláš, červenými stuhami docela obdaný, jež „právo“ jmenují, jako prapor vztýčený se z akrouceným jilším (jilcem). Jinde zas bývá králem chlapeček, v ženské šaty oblečený, samý obojek, samé stužky, na ramenou máje věnec. — Doprovází ho několiknacte párů (tu více, onde méně) chasníků, na koních. Královnou a královnicí zvou se někde chasnici, jenž králi po boku jedou, za nimižto jiná chasa na koních co královo komonstvo jede; poslední jest ocásek, jenž jede na herce v kořichu obráceném, larvu máje na tváři.

Jsou ti chasnici buď jako kyrysaři anebo jiní vojáci ustrojeni, buď opět jinde zvláštní oděv starého kroje oblékají, kabát totižto až pod lýtka dlouhý, jehožto tři praménkové řás (každý ten pramének třemi v zadu od života dolů se vypouští řasami) třemi růžemi z modrých stužek spletenými ozdobeni jsou při svém počátku. Okraje vniterné oděvu toho podšity jsou damizem a výložky či lemůvky stužkami pěkně obtaženy. Rovně i koně (ovšem nejpěkněji kůň králův) upravené mají stuhami a zvonky, jakož i každého dvěma plenama mřížovanými a krajkovými, jednou za jezdecku druhou z předu, ozdobují. Krále v prostředku mají tak, že vždy dva z každé strany co nejužěji ho obklíčují, an ostatní opodále jedou, avšak předce nikda se neoddalují. Král se nesmí nijak brániti, byť i od chasy z jiné dědiny přepadeni byli, nebřz hleděti musí, aby se v prostředku udržel, a tak od komonstva svého obráněn býti mohl. Pakli ale předce zajat bývá, musí ho chasa draho vyplatiti, obyčejně za cenu koně a nářadí králova, sice král ve vězení ostává, až ho vyplatí, což s někdy 100 zl. stříbra a více stojí, a ovšem ne hned se děje.

Mají pak s sebou řečníka také, buď jednoho z chasníků, buď též starc anebo souseď je vyprovází a řeč za ně odbývá. U Olomouce v Štěpánově jeden ze provoditelův, jenž zvláště ustrojen jest co králka, máje totiž obojek na krku, řeč tu říká, a spolu i pokladnici nesa do ní beře poklady dosahované od lidí. Řeč jest tato aneb podobná:

Náš pan král s králok pěkně prosí, Máme krála chudobného,
A nebo mosí. Na horách obraného,

Ale poctivýho.
Zajali ho nám na dolách,
Na horách,
Na velkých pustinách.
Vzali mu dvě sta
Z prázdného města,
Dvě sta volů
Z prázdných dvorů.
Tři sta koní
Z prázdných maštalí.
Dobře že tam neměl nic,
Byli by mu vzali ještě víc.
Dělejte, dělejte,
Nás tady dlóho stát nenechéte.
Budemeli tady dlóho státi,
Budeme vám střechy trhati,
Pod naše vraný koně stláti.
Pojedeme za město,
Spaseme vám obilí všecko.
Pojedeme za dědinu,

Spaseme vám všecku jetelinu.
Pojedeme na osení,
Spaseme vám všecko zelení.
A budeme tam tak dlóho pásti,
Pokad se bude keré klásek
Na pole trásti.
Od obrati až do konce.
Neužívíte kohóta ani slepice.
Sáhníte paňmámo s paňtátem
Hodně z hluboka,
Ať vás nebolí ruka do roka
A hlava na věky.
Také milá matičko
Přiděte nám vajíčko,
K tomu hodno klobásu.
Co se s nó třikrát opášu
A po štvrtý se na ňu podpírám,
Ať svó huběnku
Na darmo neotvírám.

V Citově u Tovačova.

Dař paňmaměnko dobrotivá,
Králka s králem naprotivá,
Králka na krále prosí,
Že to býti mosí.

Dyby to býti nemosilo,
Ani by se to neprosilo.
Mámy krále chudobného atd.

Ve Štěpánově u Olomouce.

Posloucháte horní, dolní,
Jak domácí, tak přespólní,
Co se stalo v raníčku
Na tem zeleným trávníčku.
Honili jsme krále,
Po horách, po dolách,
Po štrnásti hřebcích,
po dvanásti kobykách.
Králička jsme nedostali,
Koničky jsme stumlovali.
Skoval se nám do salaší, chraší,
Nemohli jsme ho dostati,
Ani dopásti.
Máme krále chudobného,
Na tři strany poctivého.
Ukradli mu tři sta,
Z prázdného místa,
Tři sta volů z prázdných dvorů,
Ukradli mu tři sta koní

Z prázdných stání.
A ty voly mšli tak dlóhý rohy,
Že než vrána k vráně doletěla,
Patero mladých vyseděla,
A to šesté vajíčko pokazila,
Proto že na ně místečka neměla.
Podarujte nám
Paňmaměnko klobáse,
Co se nimi štyrykrát opáše,
A po pátý,
Co bych si svýho vranýho koníčka
Podepřítí mohl.
Ešli nepodarujete,
Dyž se vaše dcerka bude vydávati,
Budeme se jí posmívati,
Střechy bráti, plotv lámati,
Pod naše nejmilejší
Vraný koničky stláti.

Někde také tři z chasy (u Slováků) volají u domu:

Hylom, hylom.
Posluchajte domácí,
Horní, přespólní,
Co vám budu povídati
V svatodušň pondělí.
Před tímto domem
Ptáčkové zpívají.
Že ty panenky všeci
Mládenci rádi mají.

Hylom (vyzvučí).
A opět začíná:
Poslechněte domácí,
Horní, přespólní,

Co vám budu povídati
V svatodušň pondělí.
Že je tu mračenko jasné,
Že jsú tu děvčátka krásné.
Hylom.
Posluchajte domácí,
Horní, dolní, přespólní,
Co vám budu povídati
V svatodušň pondělí.
Že jsú tu u domu kláty,
Že jsú tu děvčata jak karafiáty.

U Brna řečník stojí s praporcem napřed a říká:

Posloucháte horní,
Dolní, domácí, přespólní,
Co vám budu povídati

V svatodušň pondělí.
Před tímto domem hruška kamenka,
Je tu švarná panenka atd.

Jedouce s králem zpívají:

Náš pán, náš král je-de z O-pa - vy, ve-de so-bě hrubé vojsko,

sa-mé hu-sa - ry.

3. Pohunští páni.

Něco podobného děje se ve Vlachovicích a okolních dědinách. Okolo svaté Anny ustanovuje se z mladých lidí čtvero hlídačů, jenž celého „kotáru“, lůk, ovoce atd. střežou až do Václava; jmenují tři z nich dráby, čtvrtého páne m, vesměs všem pohunští páni říkají. Když služba jejich po sv. Václavě došla, tedy pán ten odchodí na obec jinou, a ti tři drábové s pohůnky aspoň čtyřiceti o praporcích na koncích pěkně upravených pro něho berou se, zvláštěního nejkrásnější ustrojeného koně proň vedouce. Dovádějí ho do vlastní vsi do hospody s hudbou, kdežto se jim z pokut a ze skladek hostina strojí.

e. PŘÍSTKY.

1. Písň o přístkách.

O jeseni schází vají se děvy v prostranném obydlí na přístky. O přístkách těchto chasníci přicházejí, což děvám ne nelibá, any je zvláštním někde způsobem přilákati moci se domnívají. Smeti smetajíce z koutův do prostřed sednice říkají: smetáme smeti, mládence, vdovce, nechť přijde kdo chce, s hory doly od stodoly. Načež smeti to na rozcestí odnášejí v přednici. Přitom chasníci přibudouce dávají pozor, až by upadlo vřetenno na zem děvě té, kterou který zamiloval. I hned když se toho mu dostane, uchytá vřetenno. Ona pak ho musí o ně prositi, jej hladiti a říkati jemu (v Osvětmanech):

Má hlavičko bílá,
Pán Bůh v tobě bývá.
Upadlo mně břetýnečko,
Podý mně ho mé srdečko.
Kam si ti ho skováš?
Kapce pro ně nemáš.

Skováš-li ho pod stání,
Snědí ti ho potkáni;
Skováš si ho do police,
Snědíjí ti ho plošičice.*)
Dý mně ho do mý ručičky,
Já tobě dám dvě hubičky.

*) Ze sv. Kateřiny dálejšek:
Pustíš-li je po potoce,
Nemáš konička na poskoce,
Musíš se za něm pustiti,
Dyby se's měl utopiti.
Můj potáček je zlaté,

Od mýho tatíčka daté.
Můj potáček malovaný,
Od maměnky darovaný,
Spadl s hrušek do podušek,
Spadl jako vtáček,
Dě mně můj potáček.

Nedává pak otřipač ten vřetenno, leč ho políbí děvá; nechceli ho políbiti, tedy jí přijde políbiti ruce šohajovy nebo svícen, načež vřetenno dostává. Jinde dává se šuhajovi poslinek. Nosivají chlapi děvčatům dary, zvláště krajánky, t. suchá jablka. Dary ty slují u Hanáků odvážky, u Brumova jim dějí poslinek. Na ten obyčej vztahuje se píseň tato:

Ze Žalkovic p. B.

A ty mi-lé Pospíšku, přinďi ty k nám na přístku, skoro, sko-ro,

ať je nám to na ty cívky sporo.

A ty milé Pospíšku, Nésu malá pěstónka,
Přinďi ty k nám na přístku, Hoje, hoje, atd.
Skoro, skoro,
Ať je nám to na ty cívky sporo. Kup mně radši střevičky

Nakupuj mně ořechů, Na mý bílý nožičky,
Neměj ze mně posměchu! Hoje atd.
Hoje, hoje, Kup mně radši šáteček,
Hoj přemilý potěšení moje. V každém rožku kvíteček.
Hoje atd.

Nekupuj mně prstýnka,

2. Hry na přístkách.

a) Na hus.

Na přístkách hrávají děvy na hus. Omotá se kus koudele o dřevko (obyčejně o louč) a obrací se ten kus nad světídem, při čemž ta děvá, jenž to činí (hus peče), říká: Peču, peču, peču hus, přijde kmotra, dá mi kus.

Když poněkud byla to obracovala, dí že již hus upečena. I chodí nyní s tou husí okolo děvčat, trhá tu koudel a kousek každé dávajíc praví: Kus husi. Na to po malé chvíle opět chodí a sbírá ty kousky a dí: Z husi kosti, z husi kosti. Po sbírayší to, chodí poznovu od děvě k děvě a táže se: Co to nosím? Každá děvá musí jiný úd husi jmenovati. n. p. z husi drdol, z husi zobák atd. To všecko naposled vyhodí ven psovi, jak praví. Nyní vezme paličku, a ščourá či škrťá po zemi semotanu říkájíc: Škrk sem, škrk tam, s kým jsi tu hus jedla? Neodchází dále, až jí ta děvá, které se tak táže, milého svého potichu poví. Načež ona zatuká na trám a praví: Já ta zavěsím na holi v kabeli, aby všeci lidé o tobě věděli. Na to potom poví milého na hlas.

Chlapci vně stojící dávají sobě tytyž donášeti na ulici nebo do síně kužel děvě, kterou kdo zamiloval; ponejvíce hospodář ten, v jehož domě přístky se drží, službu tu zastoupá. To stává se jenom, aby se s děvou sejíti mohl; děvá tak zajisté, jejíž kužel vynešen, sama proň jíti musí.

Někdy ale synek, co sobě dal donésti kužel, uteče, provodiv smích z děvě té, jež ovšem se velmi za to stydí.

b) Na hrnec.

Hrávají děvě také na hrnec. Děva A. vzavši hrnec sedne pod stůl a do hrnce zpívá, an druhá děvá B. sedící a s jinými přadoucí jí za matku jest a co taková jí odpovídá.

Z Moravičan; v Oseku podobně.

Kemu mě dáš, má milá matičko, ke-mu mě dáš? kemu mě chováš?

A. Kemu mě dáš,
Má milá matičko,
Kemu mě dáš?
Kemu mě chováš?

B. Františkovi,
Má milá dceruško,
Temu tě dám,
Temu tě chovám.

Já bych toho Františka ráda, dybch se Te-rezky ne-bá - la,

ale že se jí bojím, o ně ne - stojím, nechcu já ho.

Na to děvka z podstolí vylízá a zasedne s jinými.

c) Na čančaráčka.

Hrávají také děvy na čančaráčka či čančaráška, čenčábura. Vezme děvka poněkud přestrojená do jedné ruky hrnek s vodou, a špuněk (kousek koudelky) ovije o posvitek či louč aneb jiné dřevko a chodí od děvy k děvě, hledíc aby jí buď v odpovídání pomátla, buď k smíchu přivedla, a tak aby jí špuněkem či čančaráčkem udeřiti mohla po hubě. Říkáni pak při tom jest na rozdílných místech rozdílné. N. p. A. Čančarara! Kdo se tomu čančarášku bude řečotati, šplechotati, ten ho bude chtěti. B. Já se mu neřechocu, nešplechocu, ani ho na sebe nechcu. Pochodivši po všech děvách, znova chodí a táže se děvy každé, načež tato vždy určitou (níže psanou) odpověď dáti musí, nechceli čančaráčkem plesknuta býti. A. Přišel k vám Smíšek? B. Přišel. A. Měl kožený míšek? B. Měl. A. Plhal se po stěně? A. Plhal. A. Měl gality do země? C. Měl. A. Byly-li to galotiska z pěti loktů bez kósička lebo galitky? B. Byly. A. Jak ten čenčaráček čančará = mokvá. Aneb rozmluva jest ta: A. Jakou ti tvůj milý pantlu koupil? B. Pantlu. Aneb: A. Co ti koupil tvůj milý? B. Pás (nesmí říci pantlu). A. Jakýmas drvama topila? B. Drvama atd. Když již byla se dosti nachodila, zdřímne v koutku; i přijde jiná děvka a vezme jí špuněk. Tedy ta z dřímoty se vzchopí a hledá špuněk, říkajíc a chodíc od děvy k děvě: Neviděli ste mou hus? B. Jaká byla? A. Na pysku lysku, u zadu zvoneček. Na to se soudí s děvou tou, co jí byla čančárek vzala u rychtáře t. j. u děvy přední, jenž jim vypoví soud, aby rozdaly chudým hus tu. Tu

roztrhají špuněk a podělí kousky těmi každou děvku, načež děvka čančaráčka opět obchází děvy ostatní a ptá se: S kýmš jedla hus? B. S milým. A. Který je tvůj milý? B. Kocórek bílý. A. Po čí hůře běhá? B. Po Křópalové t. j. musí jmenovati rodinu svého milého, nechceli trestána býti rukou děvy obchozí.

d) Na Libušu.

Hra na Libušu provozovaná v Oseku a okolí téměř totožna jest se hrou čančaráka. Chodí tu děvka s koudelí a vodou od děvy k děvě a mumlá do vody. I otazuje se jí přadlena: Co chceš? Děvka ta pořád do vody mumlá. Chceš toho N. a dává jí, o němž ví, že by se jí nelíbil, za čež jí ta špuněkem postříkuje, až naposledy jí dá toho, jenž se jí líbí. Na to děvka ta poděkuje se odchází.

e) Na Skřetušku.

Podobná hra na Skřetušku. Chodí děvka převlečena v kožich na ruby s rozskřepcem nebo posvitkem (děvka skřetuška) od děvy k děvě, každé pravíc: Pověz mně o nějakém mládencečku. Pojmenuje-li jí nemilého, lokty ji pošouchá; a když jí posleže dala milého, tu jí hladí.

f) Na Janíčka.

Hrávají na přístkách taky na Janíčka. Oblekou děvku do mužského kožicha, převrátí jí rukávy do poly, zástěrou jí zaobalí hlavu a obličej, slovem přistraší ji co strašidlo. Ten Janíček nyní po kolenou leze, od druhu k druhu, jak kdo sedí, k děvám i k chlapečům hře přítomným a tak dlouho lokty osobu trká až tato mu zpívá. Dokud pje, co se mu líbí, tu Janíček se radostí poviklává, když ale ho nabírá anebo mu zpívá, co se mu nelíbí, tedy lokty jej tiská až ho někdy i s lavice shodí. Písňe při tom užívají i této:

Byl Ja-ní-ček krásný, hop Ja-ní-č-ku, hop.

Byl Janíček krásný,
Měl kožíšek řasný.

Posedl on výše,
Koza na něj dýše.

Sedl na ohnisko,
Zdálo se mu hnízko.

Hop Janíčku, hop,
Snědl's misu króp atd.

g) Na Želmana.

U Valachů hrávají na přístkách na Želmana. Některá z děv jest fojtem; jiné děvy jdou k ní, o dceru jeho žádajíce a zpívajíce.

Pochválen buď Želman, } pochválení všeci jeho ry - ti - řé.
Pochválen buď Jodro, }

Pochválen buď Želman, Vašu dívku Želman,
Pochválen buď Jodro, Vašu dívku Jodro atd.
Pochválení všeci jeho rytíře!

Na jaký chléb, Želman atd.

Co jste chtěli, Želman,
Co jste chtěli, Jodro,
Co jste chtěli,

Na ovesný atd.

Všeci jeho rytíře?
Nedám vám jí atd.

Teď začínají znova Pochválen buď atd., opakujíce všecko až na j. chléb? a odpovídají na vítkový. I opět jim praví: nedáme jí. Tolikéž jim odvětjuje se, když znova všecko zpívati počavše, proměňují: na (chléb) ječmený; a dále: na ten režný. Až pak když opět všecko opětovavše dokládají: na chléb žitný, tedy jim fojt odpovídá:

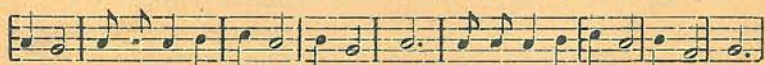
Tu ju máte, Želman,
Tu ju máte, Jodro,
Tu ju máte všeci jeho rytíře.

3. Písně pořadové.

Nejobyčejnější písně na přístkách jsou písně pořadové, trestí svou hrám oněm velmi podobné. Slují pořadovými, že pořadě děva za děvou píseň nějakou pěti musí. Taková pořadová píseň jest n. p. tato z Moravičan:

Před Křópa-lovém ze-le-né voves, schází-jó se tam děvčátka

podnes, není tam žád-ná ta-ko-vá, jako Křó - palka dce-ru má.

Pod Křópalovém zelené voves, Vona děvečka jako růžička,
Scházíj se tam děvčátka Vona ščeboce jako husička.
Po dnes. Ach Bože což ona hoboří,
Není tam žádná taková, Dyž se k ní šohajek posadí.
Jako Křópalka dceru má.

Na to děva ta, o níž to zpíváno, děkuje říkajíc:

Děkuju ti, děkuju, Děkuju ti skrz gróšku,
Že ho věrně miluju. Dyž se budu vdávat,
Dybych ho nemilovala, Udělám tě za dróžku.
Ani bych ti neděkovala.

Ta Křópalová s Vítková Ta Křópalova zkázala
To je jedna pára, Na stokrát pozdravit,
Podvazujó svý rukáve Že by ráda dyby mohla
Červenýma pantlama. Svém milém promluvit.

Červenýma podvazujó A Vítkova ta zkázala
A bílýma vázó, Všecky dobrý skutke,
Jedna druhé povídají, Aby za nó přičapale
Co svém milém skážó. Šohajkove botke.

O-ra-li, ko-pa-li od meze k mezi, až se do-ko-pa-li

k Vrtalové dceři.

Orali, kopali
Od meze k mezi,
Až se dokopali
K Vrtalové dceři.

Vrtalka plakala,
Že jim ju vezmó,
Františka se smála,
Že bude ženó.

U těch Vítků v zahradě ščepuje tam šoha-ji-ček

dvě mišěňský jabloně.

U těch Vítků v zahradě :] Oščepeval jednu, dvě,
Ščepeje tam šohajiček Pro Františku, pro sebe,
Dvě mišenský jabloně. By se měla čem těšiti,
Dyž on bude na vojně.

Ze Štěpánova Olom.

Od východu k západu hore ze-le-na-jí, Ščepa-novčí

mládenci panen si hle-da-ji.

Od východu k západu A necht' zvoní jak zvoní,
Hore zelenají, Já domů nepudu,
Ščepanovčí mládenci Sekaničky dosti mám,
Panen si hledají. Sekati nebudu.

Ten Jozefek ten ju má, Ešče se k ní obrátil,
Ten ju sobě našil, A dal jí hubičku:
U těch Vítků na sadě Jak pak tě mám opustit,
Bílý den ho zašil. Červený hřebíčku.

Vítková ho budijó: Ten červený hřebíček
Staň Jozefku domů, Květe jak ten bílé,
Klekaničko zvonijó Jak pak tě mám opustit,
Řezat sekaninu. Můj synečku milé.

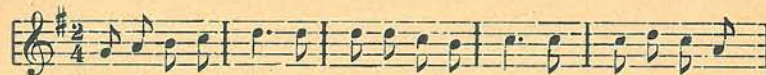
U tech Dvorských na roho, vi-sí tam míšek tva-ro-ho.

U tech Dvorských na roho, Kdo tém míškem zatočí,
Visí tam míšek tvaroho. Ten si Jenófko vzít musí.

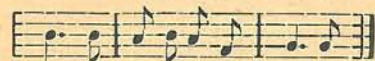
Z Jankovic.

Přadte, pradte, přadulenky, Uvážeme šest pacholků
Bude zítra mráz, Na jeden provaz.

Ze Zášové.

Provázky krú-tí-me, ga-lá-ny lú-dí-me, a-by o-ni

při-šli a ne-by-li pyš-ni.

Provázky krútíme,
Galány lúdíme,
Aby oni přišli
A nebyli pyšní.

Aby ta tam pchalo,
Aby ta tam džgalo,
Místa ti nedalo,
S pece ta shodilo.

A i ty Janičku
Přiěj na koničku,
A i ty Jozefku
Přiěj na oščečku.

S pece ta shodilo.
Žebra ti zlomilo,
A sem na tu přístvu
Tebú dohodilo.

4. Na den sv. Lucie.

Na den sv. Lucie nepřede se. Hospodyň jedna dělala si z toho smích pravíc: Lucka pucka, jenom přede, a přinuila čeled svou ku předení. Leč svatá Lucia přišla prý a nasypala té rouhatelkyni neřádu do hlavy, že ji po celý rok bolelo. Když ale sobě umyslivši na rok v den sv. Lucie nepředla, přišla opět sv. Lucie a neřád ten jí z hlavy vybrala, načež ona ozdravla. O jiné ženě vypravují, na oči za příčinou tou krhavé, že přadla na den sv. Lucie. I zjevila se jí sv. Lucie a přinesla jí špich plný vřeten: Jsi-li taková přadlena, napřed mně do rána na všecka ta vřetena; stane-li se to, tedy ti zrak vrátím. Po dlouhých rozpacích a bázněch napředší potáček, z něho na všecka vřetena rozmotala. Na druhý večer v týž čas přišla sv. Lucie a spatřivši práci tu, odebrala vřetena a zrak jí navrátila. Pro upamatování na příhodu tu prý se nepřede na sv. Lucii.

5. Rozhonky.

Ku konci přístek nebo již na škaredou středu v Olomouctě horním slaví se rozhonky. Rozhonkové ti záležejí v hostině a tanci. Tu ustrojují děvy Kyselku či Přadlenku, upravují totiž došek slámy do šatů ženských, dávají motovidlo do ruky jedné, do

druhé potáč s přízí neb vřetenou, a přičinivše kužel na přeslici, pověšují tu kyselku na strom a provázkem ze špunkův usoukaným ji uvazují ke stromu, aby nespadla. Děvy tu pod ní do hromady sesednuvše zpívají:

Na ka-minku seda-la, hej da-naj, da-naj, bi-lý vlásky

če-sa-la, hej, da - naj.

A nebo:

Na kaminku sedala, hej danaj, danaj, bi-lý vlásky česa-la,

hej, da-naj.

Na kamýnku sedala,
Hej danaj, danaj,
Bílý vlásky česala,
Hej, danaj.

Ach mý milý vlásečke,
Pozbyle ste krásečke.

Buď Prádlenko vesela,
Přinesem ti kysela.

Fókní větre z dunaje,
Shoď jablečko lebo dvě.

Kyselo, jídlo z kvasů do vody zavařeného.

Přináší také buď děva buď chasník po přístkách kysela, totiž nese hrnec, a přijde neb přijdouc do světnice, kam zaměřil neb zaměřila, roztlouká hrnec ten, o zem jím vrhnouc, a dí k tomu: přinesli jsme vám kysela; anebo: nesu ti kysela.

On jí shodil jediný,
Ješče bylo červavý.

Puč mně milá nožiček,
Ať vykrojím červíček.

Kyseličko kyselá,
Proč tak dlóho visela?

Tři leta sem visela,
Ješče neokysala.

6. Píseň na rozchodnou.

Majíce se rozejíti zpívají děvy na přístkách:

Podme domú ve jménu Je - ži - še. Ty jsi o-bra-na

na - še, { ty nás chrániš, o-pa-truješ o-de všeho zlého, }
{ té-to no-ci ná-hlé smrti, dá-bla šered-né-ho. }

Sva-ti Oteo-vé jsou by - li na pou-šti, jedlí mannu nebeskou,

{ jed-li zemskou i nebe-skou, potom zemře - li jsou, } Skrz Krista
{ budiz chvála neskonala na věky pože-hnaná. }

za všecko Ti dě - ku - jem, a ve jmé-nu páně domú půjdem,

srdce a - le před Tvým trůnem dáme do zástavy, Bo-že. A -

men.

D. SMRTNÁ NEDĚLE.

Po celé Moravě na tu nebo blízkou jinou neděli smrt vynáší se, ač ne všady týmž dokona způsobem. Někde zajisté vynášením smrti se spokojují, ponejvíce ale přinášení léta k obřadu tomu přičiňují, májek či strom z lesa domů donášejíce a po vsi s ním obcházejíce. Marena, mořena, smrt, smrtnice, smrtelníčka, smrták, smrtholka, smrtoch, květnica a jak jí ještě jinde říkají, bývá došek hůlkou prostrčený a co děva s ústy i rukama přidělanýma vystrojený. Obyčejně smrt tu ze slámy na rahýnku asi loket dlouhém aneb ze dvou holí na způsob kříže svázaný

utvořenou oblačěji do šatů bílých dle kroje svého, jak kde který panuje, a ověšují stuhami, škaroučkami z vajec čili výtuky či výdumky, mezi něž kladou kousky sukna červeného, což obojí na nitě provlékají. Tolikéž i májek výdumky či šupkami vaječnými všelijak barevnými, také obrázky na nitkách a ratolistkách upevněnými a klebetami či gorály, t. j. kousky ze sukna, z dykytu, ze slámy atd. o halouzky motanými ověšují, obzvláště tam, kde toliko jediný máj se nosí, smrtholky pak se zapomnělo. Slova, jež při tom buď recitují buď spívají nejsou všady stejná. O významu toho obnášení viz Grimm Mythol. 2 vyd. 729 n. Podáváme tuto ze všech konců Moravy obyčejné při tom propěvy, jež se opětvají, až se přijde na určité místo.

Smrt - ná ne - děla.

Smrtná neděla,
Kams klíče poděla?
Dala sem je, dala
Svatému Jirí.
Svatý Jirí vstává,
Zem odemývává,
Aby tráva rostla.¹⁾
Tráva je zelená,
Fijala, růže,
Pomož nám Bože.
Prala plinky u studýnky,

Nohy, ruce myla.
Čím jich utírala?
Listečkem, plístečkem,
Zlatým papírečkem.
Vij matko věnce
Své Kateřince,
Šak je dosti kvítí,
Až se hora svítí,
A pod horó kamení,
Až se hora promění.

1) Svatý Jirí kořen buří, Všelíjaké kvítí Tráva bude růsti,
Aby rostla tráva, Na věnečky vití. Pšenička metatí.

Smrtná neděla, 1) U studýnky u hlubínky 2)
Kdes tak dlóho byla? Nohy ruce myla.

1) Smrtničko, Lidičko.

2) místo slova hlubínky říkají též ruběnky, rubánky, vodánky, ludánky a jinak.

Čím's jich utírala?
Šátečkem, listečkem,
Červeným kvítečkem. 3)
A ty nový léto
Cos nám doneslo?
Všeho dobrého,
Kvítí modrého.
Svatý Jirí jede k nám,

Po věnečku veze nám,
Nám nám,
Tém židenském pannám,
Ne tém husovském žabám.
Ty husovský žaby
Pod mostem škrkajó,
Židenský panenky
Vesele zpívajó.

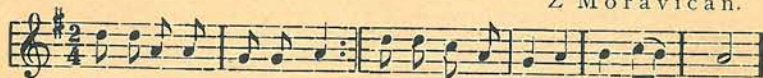
3) Zámečkem sem se zamykala,
Listečkem sem se odmykala.

Smrtolenka, smrtolo,
Kams klíče děla?
Dala sem jich, dala
Svatému Janu,
Aby otevřel
Do nebe bránu.
Dala sem jich, dala
Svatému Jirí,
Aby otevřel
Do nebe dveří,
Všelíjaké kvítí,
Kde on ráčil jíti.

Klíčnice z nebe,
My prosíme tebe,
Až budem žítí,
Otevři nám nebe!
Jedny vrata otevři,
Druhé mečem podepři.*)
Svatá Kateřina,
Nalejte nám vína,
Abychme se napili
A veseli byli.
My chválíme Boha
I celá obloha.

*) A ty svatá Markyto Dej nám dobrý leto Na všecko objilí,
Na pšenice, na žito, Čím nás pán Bůh nadělí.
Na to žádají dáreků nějakých n. p.:

Pár vajíček vod slepiček A nebo: Na pěkné střevice.
A trochu másla, Ide paní z lúky, Naša smrt je bledá,
Aby se ta smrtelnoška spásla. Nese misu múky, Ona by jedla;
Přidajte nám více Až ona se nají,
Už nás neudáví.
Z Moravičan.

Ach provode, provode, } Až od dneška za dvě ne-dě - le.
Sko-ro-li te-be bu-de?

Ach provode, provode,
Skoro-li tebe bude?
Až od dneška za dvě neděle.

Provod jede proti nám,
Po věnečku nese nám,
Nám nám, tem horenským panenkám.

A horenským k vůli,
Dolenským na zdůry,
Nám nám, tem horenským panenkám.

Z Jakubovic.

Smrtná nedě-le, kdes klíče dala? Da-la sem je, dala

květné nedě - li.

Smrtná neděle, kdes klíče dala?
Dala sem je, dala květné neděli.

Květná neděle, kdes klíče děla?
Dala sem je, dala květným pondělkům.

Květný pondělku, kdes klíče poděl?
Poděl sem je, poděl zeleným štvrtkům.

Zelený štvrtku, kdes klíče poděl?
Poděl sem je, poděl svatému Jiří.

Svatý Jiří stal, země vodmykal,
Aby růstla tráva, tráva zelená.*)

*) Ve Slavkově u Opavy:
Krasna, Krasna, kaj si husi pasla?
A ja sem jich pasla, kaj se zema třasla.

Bila, Bila, kaj si klučě dila?
V komořici na polici, tam sem jich hodila.

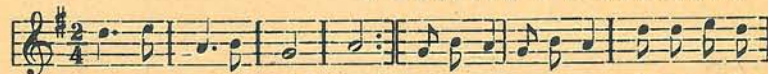
Ditky, ditky, půjdžemy na kvítky,
Sedněm vedla cesty, budžem kolače peci.

Jake, jake? same makovane,
A za dvě nedzěle same tvarohove.

Vyšla gvězda do hliníka,
Dajcě vajce do košíka,
Ten košík je bezedna,
Něnapylňi se do poledňa.

1) Smrtnice.

U Zábřeha a v Budíkově.

Má-ji, má-ji, má - ji, } hode dó, kvete dó, a me dycky
My sme to-mu rá - di,

k ve-selému Prů-vo - dó.

Od Příbora.

Vynášeji ustrojenou v šaty černé čarabaňu a na dub
pověšivše kamením po ní házejí.

Nesemi Ma - ře-nu } pěknou, pěknou probě - le-nu.
V o-leji sma - že-nu,
U vrchu čer - ve - nu,
U spodku ze - le-nu,

Nesemi Mařenu
V oleji smaženu,
U vrchu červenou,
U spodku zelenou,
Pěknou, pěknou, probělenou.

Nesem babu v koši,
Smrt nas o ňu prosí.
Už Mařena leží
A zubami škeří.
Helo, helo, helo, helo.

Pak ji v lese roztrhavše zpívají:

Už Mařena leží
A zubami škeří,
Ma mila Mařeno
Pro kohos umřela?

Pro ty, pro ty, pro pacholky:
aneb:
Pro Velčovske panny,
Aby se vydaly.

Aneb: Pro Pasaka stareho — jmenujíc totiž člověka nejstaršího z dědiny, smrti nejbližšího.

Z horní Bečvi.

Má mi-lá Ma-ře-no, pro kohos um-ře - la, pro to-ho

sy-neč-ka ně-kte-ré - ho.

Ze Zabřího.

Má mi-lá Ma-ře-no, } Pro synečka některé - ho.
Pro kohos um-ře-la? }

Má milá Mařeno, pro kohos umřela?
Pro toho synečka některého.

Na tej Bečvi horní sú brabenci v roli,
Černí, černí obhojení.¹⁾

U Malinů v poli sú ovečky v roli,
Pěkné bílé vybelané.²⁾

Jaké sú ovečky, také sú děvečky,
Pěkné bílé, vybelané.

¹⁾ Na Zuberském poli
Sú brabenci v roli,
Nejsú to brabenci,
Ale sú mládenci.

²⁾ Na Zuberském poli
Sú ovečky v roli,
Nejsú to ovečky,
Ale sú děvečky.

Vezmouce na tu hůl zelený majíček zpívají:

Nesemy majíček,
Uťal ho Janíček,
Pěkný, pěkný prozelený.

Dávají pak majíček ten na vrch stavení, aneb jinde do plotu.

Cos Ma-ře - no, cos Ma-ře-no, cos v postě ji-dala? Ach ji-dá-

va-la sem já ze-li s kopři - va - ma.

Ve Vsemíně u Vizovice:

Nesem, nesem kyselo,

Styry leta viselo,

Na pátý rok spadlo,

Jak spadlo hned zvjadlo.

Smř, smř ukrutná,

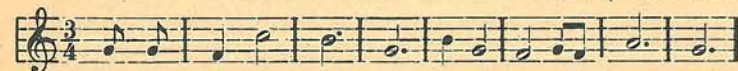
Kyselico nechutná;

Kyselicu zíme,

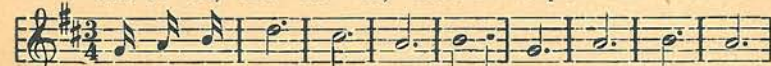
A smř utopíme.

Obyčejně se Mařena spaluje, potopuje aneb aspoň hroudím a kamením uhazuje; i utíkají děvy, jenž tak byly Mařenu popravily, bojíce se, aby za nimi Mařena neletěla. Ukamenování tytýž se i pacholkům, jenž děvy vyprovázejí, ponechává; v Libošti a jinde u Příbora děvy samy došek ten mařenový co nejvýše na strom vyhodivše kamením uhazují věštic, že prý ta nejspíše se vydá, jenž nejspíše ho uhodí.

Z Hrozenka.

Ma-ře-na, Ma-ře-na, kdes klu-če po-dě-la.

Ma-ře-na, Ma-ře-na, kdes klu-če po-dě-la?

Mařena, Mařena,
Kde's kluče poděla?

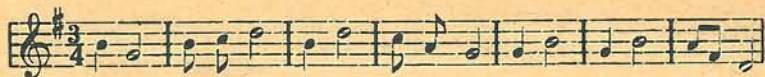
Dala sem ich, dala
Tej květnej neděli,

Aby odmykala
Ze země koření.

Mařena, Mařena,
Pro kehos umřela?

Pro toho, pro toho,
Šohaja švarného.

V Rajnochovicích a v okolí nosí přístevnice, co totiž za zimy na přístvu chodily, Mařenu a zakopávají ji do země tak, aby jí pacholci nenašli; sic jinak by se děvy ty nevďaly. Děvy zpívají písně jak již uvedené nápěvem výročitým a jakoby posvátným takto helekajice:

Smrtná ne-dě-la, kdes klí-če dě-la? Da-la sem jich, da-la

sva-té - mu Ju - ři.

Smrtná neděla, kdes klíče děla?
Dala sem jich, dala svatému Juří.

A svatý Juří země odmyká,
Aby tráva růstla, fiala modrá.

Všeliké kvítí rozkrásně rozkvetá.
Smrti sme odnesli a máj ešče v lesi,
A naši pacholci ležá na peci.

Když byli pacholci uťali máj v lese, tedy ho děvy přístevnice přistrojují v domě, kde za zimy přistvy bývaly, an zatím pacholci svačí pučálku a pagáčky. Na to pacholci šindel ve střeše vyrazivše máj ten na střeše vystrkají a majetník domu toho povinen dávatí pozor, aby máj ukraden nebyl, an by ho jinak pacholci ti vykoupiti museli. Nechává se májek na střeše do pondělí velikonočního; tenkrát zajisté snávše májek přibíjejí ho na vrch mládky, t. j. mladé jedle oloupané z kůry, zastrčí ho v zemi, a tancují okolo něho; po čemž stárek ten máj u země stíná.

Dochovanému tomu z pohanstva obyčejí tytýž i roucho křesťanské oblékají, jak to z následujících řádků patrně, z nichž i vysvítá, že pozdě onde, ano zhusta, obyčej mařenový splítají s královským zvykem.

Od Jevíčka.

Smrt-ná ne-dě-la }
Dnes nám nasta-la, } amy sobě rozjímáme smrt Ježíše pána.

Smrtná neděla
Dnes nám nastala,
[: A my sobě rozjímáme :]
Smrt Ježíše pána.

Jenž umřel pro nás,
Chtě vykoupit nás,
S nebe dolů na zem stoupil,
Aby nás hříšné vykoupil.
Maria pros za nás.

Svatá Marketo,
Dej nám nový léto
Na pšeničko, na žito,

Až nám bude žiti,
Rač nám otevřítí.

Troje brány odevřený
A zlatěma podepřený.

Až se smrti dotkli
A jí hlavu setkli.

Královničko, královno,
Mazaničko mazaná.

Dejte nám dejte nového koláče,
Ať se nám smrtka nerozpláče.

Máme smrtko maló
Tuze rozmazanó;

Nechce s nama choditi,
Musíme ju nositi.

Pak rozstrojí a zahodí smrtolku a praporeček ustrojivše zpívají:

Smrtisko sme zanesly,
Praporec sme přinesly.

Hody dó, kvety dó,
Kamarádi všeci rádi
S právem dó.

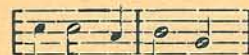
Právo či praporec jest hůl opentlená.

Z Černotína u Hranic.

tardiss.

Smrtná nedě - la, kams klíče děla? dala sem jich, da-la

svatému Ju-ři.

Smrtná neděla, kams klíče děla?
Dala sem jich, dala svatému Juří.

A svatý Juří země odmyká,
Aby tráva růstla, tráva zelená.

Tráva zelená, fiala modrá,
Všelijaké kvítí v letě prokvetá.

Za onú vodú formani jedú;¹⁾
A co oni vezú? Nevěstu mladú.²⁾

Nevěstu mladú a uplakanú.³⁾
A což my jí dáme, by neplakala?

Dáme jí, dáme šátek červený.
Ona šátek vzala, předcej plakala.

Dáme jí, dáme pěkný prstýnek.
Ona prsteň vzala, předcej plakala.

Smrt sme vynesli, máj ešče v lesi,
Černocí pacholci sedí na peci.

A sedte, sedte, pro máj nám běžte,
Ze štyrema vršky máj nám doneste.

Máj nám doneste, pěkný zelený,
A my vám zas dáme šátek červený.

Podobně ve Spálově:

¹⁾ Králové jedú.

²⁾ Královnou mladú

³⁾ Královna mladá smrt oblúpi a
A svému milému šátek vyšila.

To any děvy ve Spálově zpívají, tedy jim pacholici pokřikují: Kadibudí, kadibudí, ať se smrtoch neprobudí.

Stůjte tuto ještě některá čtení, ač bezsmyslná, ale snad jen spotvořená a na věci pohanské dávno zapomenuté se odnášející. Tak za Příborem ve Sklenově:

Něsemy majiček,
Uťal ho Janiček,
Pěkný, pěkný prozeleny.

Kaj ho poněsamy?
Na ščur, na ščur,
Na karase.

Byl tam jeden karas,
Prosil Boha za nas,
A my tež za něho.
Pěkná pani jeho
V zlatej sukni chodí,

Do tej sukně sahla,
Zlaty groš vytahla.
Nam ho darovala.

- A nebo:

Pěkná pani stojí,
Do sukně se stroji,
A dy do ni sahně
Zlaty groš vytahně,
Nam ho daruje. atd.

Tak u Bystřice jihlavské přidávají toto:

Címs jich utírala?
Červenýma vejci,
Bílýma koláči.

My koláče sníme,
Tebe utopíme.

Podobného nedomyslu a bezpomyslu i jinde z husta do-
slychati se; n. p. u Měřina:

Nosím, nosím smrtku
K zelenému čtvrtku,
Kam tu smrtku zanesem?
Nové leto přinesem.
Fiala růže
Kvísti nemůže,
Až jí sám pán Bůh
S nebe pomůže.
Svatý Petr jede k nám
Na červený vejce,
Na žlutý mazance.
Svatý Petr půjč nám klíč;
Nepůjčís-li, půjdem pryč.

Kam, kam? za hory
To té zlaté komory.
Co tam budem dělati?
Stříbro, zlato lámati.
Kam je budem dávatí?
Rychtářové dcerce,
Ona plete věnce.
Věnce só pod prahem
Posypaný tvarohem.
My tvaroh sníme,
Věnce zahodíme.
Děvčatom par vajec
A chlapcom růženc.

Ostatně výlohy na ošacení a ustrojení Mařeny dává po-
nejvíce nejmladší v osadě provdaná nevěsta.

ε. HODY.

a) Když po zvolení pořadníků či stárků stárka
zapíjejí.

Vy Mokeršči pacho-li - ci, kde pak má-te stár-ka, stárek le-

ží pod la-vi-có, hu-sa ho za-šlá - pla.

Vy Mokeršči pacholici, kde pak máte stárka?
Stárek leží pod lavicó, husa ho zašlápla.

Z Ochoz.

Debech bela stárkó nad Ochozkó cha-só, po-di-va-la bech se,

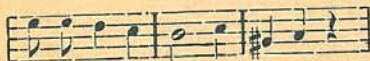
kde konič - ke pa - só.

Debech bela stárkó nad Ochozkó chasó,
Podívala bech se, kde koničke pasó.

Aj pasó je, pasó na zelených lókách,
Každé sobě drží frajerenko v rokách.

Ho-li-anšči za-ká-za-li, } že je pi-vo ne-ve - kešný,
Ha-be piva ne-dá-va-li, }

že só z něho stárke pešný.

Holianšči zakázali,
Habe piva nedávali,
Že je pivo nevekešný,
Že só z něho stárke pešný.

Ta jedna je népyšněší,
Má kordulo za pět groší,
Má kordulo jako hiná,
Žádná se hí neveruvná.

Z Jiřikovíc.

Ji-ři-kov-ské stárek, to je Bo-že stárek, nedá so-bě

vzí-ti ze své ru-ke žbáněk.

Jiříkovské stárek, to je Bože stárek,
Nedá sobě vzíti ze své ruce žbáněk.

Jiříkovská chasa, to je Bože chasa,
Nedá sobě vzíti ze své hlave vlasa.

Jiříkovští chlápci spíváte, véskéte,
Vojna pomínula, na ňu nepůjdete.

Jedna pomínula, druhá zas naštala,
Pros panenku Boha, abys mě dostala.

b) Při stavění máje.

Ze Židenic.

Ta Židenská pěkná bi-lá má-ja, } dež husičke vy-háně-la, }
Sta-vě-la ju první stárka sama, } na májo se po-di-va-la, }

haj husič-ke háj-há.
ze-le-ná se má-ja.

Ta židenská pěkná bílá mája, Na májo se podívala,
Stavěla ju první stárka sama ¹⁾, Haj husičke hájhá,
Dež husičke vyháněla, Zelená se mája.

¹⁾ Viděla ju má panenka z rána. Mája t. vysoká tyč, otesaný strom, na jehožto vrchol chvojina se připevní, aby tyč stromu se podobala. Okolo ní chasa tancuje.

Od Brna z Bosonoh.

Boso-noská má-ja tenká, boso-noská má-ja tenká, aj viděl

sem jo, aj vi-děl sem jo ze Špimberka.

Bosonoská mája tenká :]   Habe se chlapcům zalíbila.
Aj viděl sem jo ze Špimberka.

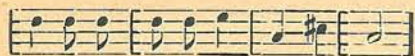
Viděl sem jo, zelená se,   Hovázala na hyňtečko,
Na ní šáteček červená se.   To pro tebe šohajčko!

Hovázala jo tam milá,   Na hyňtečko na hedbávnó,
Aj to pro lásko starodávnó.

c) Při obcházení po vsi s hudbou.

Zhůru chaso zhů-ru, ho-dy už nám táhnú, pav-lovské děv-čát-ka

červené pantličky kupu - jů.

Zhůru chaso zhůru,   Ze bude zavádět
Hody už nám táhnú,   U tej našej novej zahrádky.
Pavlovské děvčátka
Červené pantličky kupujů.

Moja milá taky   Zaváděj si jak chceš,
Kúpila si šátky,   Předce má nebudeš,
A ty po hodech plakat budeš.

My Pavlovčí hodné dívky máme, ale si jich odvádět ne - dáme.

Kdo by nám tu z nich odvedl jednu, černí dási hned do něho sednú.

My Pavlovčí hodné dívky máme,
Ale si jich odvádět nedáme.

Kdo by nám tu z nich odvedl jednu,
Černí dási hned do něho sednú.

Z Jiřikovic.

Posvícení chrámu Páně, posvícení chrámu Páně, aj jenom

jedno, aj jenom jedno za rok má-me.

Posvícení chrámu Páně   Chrámu Páně posvícení
Jenom jedno za rok máme. Toje naše potěšení.

d) Při začetí hodů.

Pa-ne Bo-že, všemohú-cí, pa-ne Bo-že všemohú-cí, aj ra-čiz

nám byt na pomoci, aj ra-čiz nám byt na pomo-ci.

Pane Bože, všemohúcí,
Račiz nám byt na pomoci.

e) Jdouce na hody.

Haj, haj hajič-ko, je nás ma-lič-ko, až nás přebu-de, bu-dem

na hode.

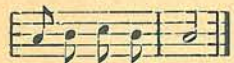
Haj, haj hajičko, je nás maličko,
Až nás přebude, budem na hode.

Jak jsme tam přišli hned nás vítale,
Až nám klobóčke s hlave lítale.

f) Když přespólná chasa přijde.

Ma-lo-měřščí jdó, už jsó za vo - dó, kaž-dé so-bě ve-de

fra-je-ren-ko svó.

Maloměřščí jdó, už jsó za vodó,
Každé sobě vede frajerenko svó.

Ale ne všeci, jenom nekeří,
Co majó za klobóčkem pávovo peří.

g) Když chasa z okolí pozvaná došla.

Pochválen buď Ježíš Kristus, páni mláden-ce, jes-li ve nám dovo-lite

k vaše mu-zi-ce? a me vám do-vo-li-me, me vás rá-di má-me,

s na-še-ma fra-je-r-ka-ma tan-cu-vat vám dá-me.

Pochválen buď Ježíš Kristus, páni mládence!
Jesli ve nám dovolíte k vaše muzice?
A me vám dovolíme, me vás rádi máme,
S našema frajerkama tancovat vám dáme.

Ti Komenščí pacholí-ci hod-ní só, { Co propi-jó, zapla-ti-jó
Voni so-bě na pa-rá-do ne-ne-só,

žád-ný-ho se ne-bo-ji-jó, hodní só.

Ti Komenščí pacholíci hodní só, Žádnýho se nebojíjó,
Voni sobě na parádo nenesó. Hodní só.
Co propijó, zaplatijó,

Do-vol-te nám ka-mará-di, co by nám ti hud-ci hráli,

aj do-vol- te nám do-vol-te, do-vol-te, a le-bo nás ven ve-hod-te.

Dovolte nám kamarádi, Aj dovolte nám dovolte,
Co by nám ti hudci hráli, A lebo nás ven vehodte.

f) Při vybírání peněz.

Z Ochoze.

Ty Ochozké prv-ní stár-ku } Jak pak ti je má-me dá-ti,
Ty chceš na nás po to-lár-ku; } Des nás nebral tan-co-va-ti.

Ty Ochozké první stárku, Skovéte děvčátka šajne,
Ty chceš na nás po tolárku; Šak nás nebral k tanci žádně.

Jak pak ti je máme dáti, Celý hode stále v dole,
De's nás nebral tancovati, Neviděl's nás stárku v kole.

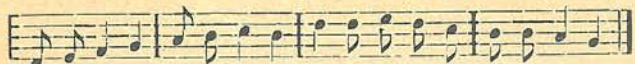
Debes nás bral tancovati, Okolo nás chodívávals,
Chcele sme ti šajne dáti. Tancovat nás nebírávals.

1) Kromě šolaře sedícího za kadečkou (za kolem z desek, na němž se v kostky hrá) a po penízi do šolářky, t. j. škatule, vybírajícího děje se při zasaďování děvčic takové peněz požadování. Zasazují se děvy za stůl jako do vězení, z ně-

hož se na svobodu vyplácti musejí, obdržujíc tím právo, pro tanec jeden chasníka sobě obrátí. Někde se to peněz vybírání bez zasedání na stojánce stává.

Ke-rá pa-nenka nepla-ti-vá, ať do ho-spody necho-dí-vá,

nemůžó ju chlapanci vestát, rad-ši be mohla du-ma zvo-stat.

Kerá panenka neplativá, Nemůžó ju chlapanci vestát,
Ať do hospody nechodívá, Radši be mohla duma zvo-stat.

ch) Při stínání berana. 1)

Bě-že-la oveč-ka zhů-ru do kopečka, a za ňó be-ránek

ža-lo-vat na zámek, a za ňó be-rá-nek ža-lo-vat na zámek.

Bě-že-la oveč-ka zhůru do kopeč-ka, a za ňó be-ránek

ža-lo-vat na zá-mek.

Běžela ovečka

Zhůru do kopečka,

A za ňó beránek

Žalovat na zámek.

Co děláš beránku

Na tom našem zámku?

Já idu žalovat

Na svoju galánku.

Nežaluj beránku

Na svoju galánku,

Ona ti uvije

Kytku z marijánku.

1) Stíná se beran neb kohout. Por. Zp. II. 70. Jinde se káčer cepem mlátí. Káčer v zemi zaklopen, že toliko hlava vyniká. Šohaj, jemuž jest káčera umlátiti, má zavázané oči, an ho gajdoš vodí. Tytýž ho i do bahna zavádí pro učinění smíchu, až pak silněji hraje mu znamení dává, že cíle blížek jsou.

Ut-nu, ne-ut-nu, budu sekát, až utnu.

Utnu, neutnu,
Budu sekát až utnu.

Be-rane, škope, kdes poděl chlope? chlope só v lesi, bera-ne kde si?

Berane, škope, kdes poděl chlope?
Chlope só v lesi, berane kde si?

Pásl sem já beránka v Zabrdo-vské seči, ulítla mu hlavěnka,

vi-dě-li ste vše-ci.

Pásl sem já beránka v Zabrdo-vské seči,
Ulítla mu hlavěnka, viděli ste vše-ci.

Ma-lo-měrské stá-rek, švarné šo-ha-jek, on u-fal be-ra-na

na je-den rázek.

Maloměrské stárek švarné šohajek,
On ufal berana na jeden rázek.

i) Když máti přišla pro syna.

Kde ste se to už maměnko, kde ste se to vza-li? } A - ja-
Šak ste to ta-ké bé-va-li, dež ste be-li ma-li. }

jum, Bože můj, po-mi-lu-ja hez-ký děvče musím dům.

Kde ste se to už maměnko,
Kde ste se to vzali?
Šak ste to také bévali,
Dež ste beli malí.
Ajajum, Bože můj,
Pomiluja hezký děvče musím dům.

j) Při nastávání bitky.

Z Maloměřic u Brna.

Ma-loměřský stárko, buď ve-se-lý, } budeš-li se ra-ny bát }
Ne-bůj se ty ra-ny a-ni střely; } a ne-bo jí u-hý-bat, }

budeš šo-haji-ček po-ha-ně - ný.

Maloměřský stárku buď veselý,
Nebůj se ty rany ani střely;
Budeš-li se rany bát,
Anebo jí uhýbat,
Budeš šohajíček pohaněný.

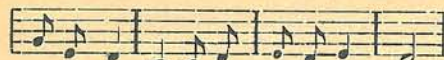
Maloměřský stárku nestrachuj se,
Kolik máš pacholků podívej se!
Mám jich jedenáste :]
A sám jsu dvanáste, nebojím se.

Maloměřský stárku, drž se hory,
Neboj ty se rany ani síly.
Seberem šablíčky :]
Půdem do šermičky v širým poli.

k) Při odchodu z hodů.

Až já půjdu z hodů dom, půjdu já pod perečkem; budeš milá

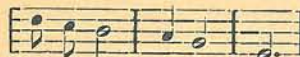
nahlédat o-j malým o-keneč-kem.

Až já půjdu z hodů dom, Budeš milá nahlédat
Půjdu já pod perečkem, O-j malým okénečkem.

Od Hodonína.

Keď sme šli na hody, keď sme šli na hody, byuo nás je-denáct,

by-uo nás je-de-náct.

Keď sme šli na hody,
Byuo nás jedenáct,
Keď sme šli z hodů dom,
Chybovau¹⁾ jeden z nás.
Počkajte bratrové,

Nech sa spočítáme,²⁾
Něni tu jednoho
Kamaráda mého.³⁾
Budeme chodívat
K frajerece jeho.

1) Ostal tam.

2) Počkejte pacholci
V dědině na konci,
Tam se spočítáme
Smeli tady všeci.3) Jiný dálejšek (z Velké):
Leží na chotari,
Šábľa podla něho.
Pojedú tu páni
Z Uher do Moravy,

A budú sa pytat,
Kdo to tady leží.
Leží tu Janíček,
Červený hřebíček.
Červená fiauka
Ta jeho gauanka.
Rukama uámaua
Smutně nařkava:
Janíčku, Janíčku,
Voňavý hřebíčku!

Sak sa's mně rozvoňau
Po čirém políčku!
Ne tak po políčku,
Jako po srdečku.
Po srdečku po mém,
Ležíš jako kameň.
Ty Vrbovské dívky
Trema rady stáuy,
A tak nařkavy,
Jakby husle hráuy.

(Náp. násl.)

Jož nám pomínule Čermákovský hode,
Mosíme se napít ze studenke vode.

1) Škoda z hodů.

Od Brna.

Sr. Voj. I. 73. Erb. I. 26.

Ho-li-anský hode aj na-dě-la-le škode, po-bi-li To-máška

v ho-lian-ské ho-spo-dě.

Holiánský hode
Aj nadělale škode,
Pobili Tomáška
V holiánské hospodě.

Nebili ho rukó,
Ja nebili palico,
Než ho píchli nužem
Ach zrovna proti srdco.

Brzoli Tomáško,
Aj brzoli vzdravíš?

Šak už te Tomáško
Aj hrozně dlóho ležíš.

Šak já vám tatíčko
Šak já vám vzdravím,
Haž na vašim stole
Aj vyroste rozmarýn.

Zelené rozmarýn
A ta drahá perlička,
Přinde vám povědět
Aj s nebe holubička.

F. TANEC.

Při kotu.

Kotem se nazývá tanec prolítavý, probíhavý neb prolézavý, při němž pod šátkem vyzdvíženým celá řada za ruce se držíc probíhá. Tanec ten na Hané u Kroměříže od ženáčů na svatbách, jinde ode mladé chasy, u Konice obzvláště na ostatky užívá se.

Sedí kocór v okně, } hoň kota do plota, } vo-cá-
Vocá-sek mu mokne, } sedí tam Doro-ta, }

sek mu mokne.

Sedí kocór v okně,
Vocásek mu mokne;
Hoň kota do plota,
Sedí tam Doro-ta,
Vocásek mu mokne.

U Brodu Uh. družba na svatbách zavodí kota, ovázán jsa obřislem, jímž při vodění kota bije a zpívá.

Ko-teček sedí v okně, } bí kota, bí, uder, za-bi.
A o-cá-sek mu mokne, }

Koteček sedí v okně,
A ocásek mu mokne,
Bí kota, bí, uder, zabí.

U-tekla nám myška do strnis-ka, } hledejme tu myšku
Nemůžem ji na-jít od včerejška, }

v ovesném strnisku honem dneska.

Utekla nám myška do strniska,
Nemůžem jít najít od včerejška;
Hledejme tu myšku
V ovesném strnisku
Honem dneska.

Dále při kotu.

Dejme my se za tó myško do skoku, do skoku, a-by se nám

neschovala do snopu, do snopu.

Dejme my se za tó myško do skoku,
Aby se nám neschovala do snopu.

Tancujtě myši kai ke-ra sly-ši.

Tancujtě myši,	Kera je chroma,	Kera je hlucha,
Kaj kera slyši.	Něch sedi doma	Něch něposlucha.

U jiných tanců Sušil nřvodu nepodřvř. Shrnuje je v oddřlu VIII. svř sbřrky pod nřzvem „Přsnř hospodnř“, a poznamenřvř: Vřtřř řřstka oddřlu tohoto, „Přsnř hospodnř“, jsou popřvky taneřnř, kterř totiř př rozliřnř tancřch se zpřvřj ři radř řřci zpřvaly, anař novotnř dechovř hudba a zřnovnř tancřv zpřsobovř zpřvu hrubř nepřřj. Břřkota, Blatskř, Čert, Konřček, Leřřk, Rajdřk, Praskřk, Pleskřvř, Marevskř, Smyk, Svřhřk, Břřmka, Hoptřř, Křřřznř, Obtulřny, Sekerenka, Točřk, Kot, Zahradnickř, Ztracenř a jinř druhovř tancř, př kterřch se ponejvřce zpřvalo, ano i Vlacřtř, Chodřvř, Třřsavř, Přřklekřvř jř mřlo znřmi jsou, ba jř velikřm dřřem vyhynuli. My tu nřpřvy a slova tancřv uvodřme, v jřch popis jak samozřřjmo jest se vydati ovřšem nemohouce. Pořřdek přsnř nevede se podřle rozliřnosti tancř, nřbrř podřle stejnosti a bliřnosti obsahu, aniř pojeti jsou tuto vřřchni tancovř jřchř uřřvalo se do nedřvna a jejichř hudebnř chod a text se nřm napsati udřlo. Přřčina toho jest, ře taneřnř spřsobovř ti, jejichř text a nřpřv tu pro nepatrnost svou vypuřtřn, nejvřce v přsnřch nřrodnřch řeskřch r. 1825 vydanřch (od Rittersbergř) nalezajř se. Doklřdřme, ře nřpřvovř třřřtvrtnřho taktu ponejvřce patřř k tanci nejzamilovanřjřmu, jenř chodřvř, přřklekřvř, vlacřtř, třřsavř, tanec vesmřs (u Lachř) a jeřtř vřelijak se nazřvř a jenř jmřenem svřm jř na tempo ukazuje.

9. KOLEDY.

a) Pobořnř.

Od Telčř. Korytko I. 6—15. str.

Dej přn Břh do-brř den ve-se-lř ne-jprv pa-nu ho-spo-dř-řo-vi.

Dej přn Břh dobrř den veselř
Nejprv panu hospodřřovi.

Potom pak panř hospodynř,
Naposledy vřem vařim lidem.

O račte dřle poslouchati,
O řem my vřm budeme zpřvati.

O narozeni slavnřm Jeho,
Byl jest dřřřtkem, přtrpřl mnoho.

Jozef pak s panenkou Maryjř
Chcel jř opustit a jřt přyř od nř.

Ukřzal se mu andřl ze sna:
Neodchřzej od panny Marije.

Co se z nř kolivřk narodř,
Z ducha svatřho se to zplodř.

Narodil se nřm z nř spasitel,
Vřelikřho svřta vykupitel.

Ře jsme přřšli za zř nemřjte,
S Kristem přnem tudy přbřvřjte.

Z horních Kounic.

Dej Bůh štěstí to-mu domu, malé-mu dě-tát-ku, on nám dá-vá
My spí - váme vi-me ko-mu, Kristu Je-zu-lát-ku, jabka, hrušky

chléb, že - mličky, za na-še spí-vá-ní
i vo - říš - ky, za ko-le-do-vá-ní, dej Bůh po-že-hná-ní.

Z Boršic od Buchlov.

Pacholík s dvěma děvicema obcházejí po vsi, nosíce pal-mičku a na ní mašličku. Napřed pacholík drže palmu a jí hýbaje zpívá:

Já su ma-lý záček, zpí - vám ja-ko vtáček.

Já su malý záček, zpívám jako vtáček.
Ešče bych lépe zpíval, dybch zemličky s medem jidal.
Ale já nemám hlasu, jídávám s olejem kašu.

Na to podá palmičku děvčeti, jenž zpívá:

Já su malá panenka, chcu byt Kristova milenka.
Ráda do kostela chodím, Pánu Bohu se tam modlím.

Na to dá děvice družici své palmičku, a ta pokračuje ve zpěvu:

Já su malá Apolenka, vyletěla sem z komínka.
Lidé se mne polekali, na kolena poklekali,
Lidé se mne nelekejte, na kolena neklekejte.

Nyní veškerí spolu.

O Kriste králi, my žáci malí
Víme o tobě, žes přišel s nebe,
Stoupils k nám dolů, byls s námi spolu.

Na zemi's bydlel, tomus ty sám chtěl.
Protož my všickni dnešní vršečky
Tobě zpívat budem až na věky, Amen.

Od Ratiboře z Petrovic.

Jo-zef můj kochany Jo-zef; již hodzi-na již nastala,
že se ma Je-žíš narodzil, }

můj kocha - ny.

Jozef, můj kochaný Jozef!
Juž hodzina již nastala,
Můj kochany.

Do čehož ho poviněme,
Dy povijačka němame?

Panno moja, slična panno!
Do čeho ho položíme,
Dy kolibečky němame?
Slična panno!*)

To do mojich do fěrtušků
A do tvojich do pasečků.

Což se to tam v polu běli,
Nejsu to z něba anděli?

Položíme ho do žloba,
Bo to jest slična osoba.

Klašterne to panny idu,
Co dzicjatko vitač budu.

*) Tak se opakuje při každých dvou strofách.

Z Trnavky od Příbora.

Kristus Pán se na - ro - dil, Kristus Pán se na-ro-dil,

po ko - ledič - ce cho-dil, po ko - le-dič - ce cho - dil.

Kristus Pán se narodil,
Po koledičce chodil.

Chodil po ni celý deň,
Chodil po ni celu noc.

Jak už bylo na rano:
Svaty Jene poď pomož.

Půjděm spolem ku dvoru,
Buděm zpívat o Bohu.

Ten hospodař němeškal
Na hospodyň zavolal,
Koledničky jim poslal.

Hospodaři cnostlivy,
Děkujem vám z hostiny.

Hostili stě hostě sve,
Koledničky pocestne.

Z Klinkovic. Dětská.

Ma-ri-a panna kr-mí dzic-jat-ko pa-pu, pa-pu, pa-pu

Je - zu - lat - ko.

Maria panna krmí dzicjatko,
Papu, papu, papu Jezulatko.

Svaty Jozefe, kolib dzicjatko,
Hulu, hulu, hulu, Jezulatko.

Zabeč, beranku, v tom novém zamku,
Bebe, bebe, bebe, Jezulatko.

Zaščekni psičku, v tom novem sničku,
Hafi, hafi, hafi, Jezulatko.

Zabrň kocurku tomu dzicjatku,
Brňou, brňou, brňou, Jezulatko.

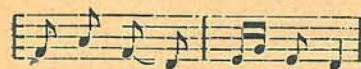
A ty kuříčko, sněš nam vajičko,
Koko, koko, koko, Jezulatko.

Husličky hrajcě, plakač nědajcě,
Dydli, dydli, dydli, Jezulatko.

Od Telče.

Na nebesích hvězdička vychází, že se nám

na-ro - dil Syn Boží.

Na nebesích hvězdička vychází,
Že se nám narodil Syn Boží.

Narodil se ve velkej chudobě,
Neměl než dva anjeličky při sobě.

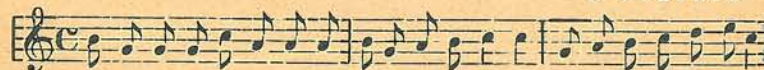
Ti andělé překrásně zpívali,
To malé děťátko vítali.

Spíšli hospodáři, čili nespíš,
Takéli nám koledy udělíš?

Paněnka Maria kázala,
Aby se nám koleda dávala.

Udělte nám vaši štědry koledy,
Šak vám zas pán Bůh nadělí.

Z Kravače.

Pohleď, pohleď, co se sviči, přes zele-ny kopec, ty oveč-ky bě-haju,

přes potuček skaka-ju, a-ha a-ha py- ti pi-ty k Betlemu spichaju.

Pohleď, pohleď, co se svičí,
Přes zeleny kopec,
Ty ovečky běhaju,
Přes potůček skakaju.
Aha pity aha pity
K Betlemu spichaju.

A což vy tež daruječe
Vy paně hospodař?
Ja daruju klobasu,
Třikrat se s ňum opašu,
A to temu Ježíškovi
To ja mu doněsu.

A což vy tež daruječe,
Vy pani hospodyň?
Ja daruju plenečky

A zlate peřinečky,
A to temu Ježíškovi
Do tej kolibečky.

A což vy tež daruječe
Vy švarne dzěvuchy?
My darujem věneček
A zlaty prsteneček.
A to temu Ježíškovi
Do jeho jesliček.

A což vy tež daruječe
Vy pani synove?
My darujem voničku
Ze zlateho hřebičku,
A to temu Ježíškovi
Pro jeho mačičku.

Z Kuřima.

Só, só bramboro-vé dveří;

1. za tema dve-ři-ma tři panenky stojí;
2. zepté-te se jich jak ke-ré ři-ka-ji.
3. té první ři-kaji Ma-ři Majda-le-na,
4. té druhé ři-kaji sva-tá Ka-te-řina,
5. té tře-tí ři-kaji vše-ho svě-ta máti,
6. ta nám slí-bila všem ko-le-dy dáti.

1. Přišli jsme my na tó sva-tó ko-ledu,
2. u-de-ři-me na tó no-vó komoru.
3. Svaté Ště-pa-ni-č-ku jes-li ty tam spíš
4. ta-ké-li nám té ko-le-dy udě-liš?
5. Kdo to ko-le-du bu-de roz-dá-va-ti,
6. budem za ňu pá-nu Bo-hu děkovati.

Svatý Štěpán, svatý Jan.

na-posledy matka Boží, pán Bůh sám.

Z horních Kounic.

1. Stoji koste-liček na vy-soké ho-ře
2. A v tom kostelíčku bramo-ro-vé dveře.
3. Za tema dve-řima tři pa-nenky stojí,
4. Zeptéte se jich, jak ke-ré ři-kaji.
5. Té první ři-kaji Ma-ři Majda-le-na,
6. Té druhé ři-kaji svatá Ka-te-řina,
7. Té tře-tí ři-ka-ji vše-ho svě-ta máti,
8. Ta nám slí-bila všem koledy dáti

po trojníčku po zlatým,

Hned na to:

po ko-láči ro-hatým.

1. U kamen stá - la,
2. Pěk-ná se zdá - la,
3. Dy se u - my - la,
4. By-la pěk-ná bi-lá,
5. Dyž se za - plet-la,
6. Ja - ko rú-že kvetla.

A-le - lu-ja zdravas Mari - a.

Z Piště a Hati od Ratiboře.

Sto-ji lip-ka pochylá, snu-bi li-li - jum, ej srubi - li

šty-ry by-ly, chyle byly, prochyle chyli-naj, prosim tebe ně-brukaj,

chy-li-naj, promachajer bur, ze-le-ny haj.

Stoji lipka pochyla.
Snubi lilijum.
Ej srubili

Štyry byly, chyle byly,
Prochyle, chylinaj,
Prosím tebe, něbrukaj,

Chylinaj, promachajer bur, Do kostela běžela.
Zeleny haj. Zvony samy zvonily*,
Pod tum lipkum studenka atd. Dyž Marii viděly.
V ni panna Syna myla atd. Dveře se zotvíraly,
Jak umyla povila, atd. Svíce se rozžihaly,
Do jesliček vložila. Sam pan Ježiš mšu služil.

Svatý Šcepán ko-le - doval, } v ú-dolí, v ú-dolí
Byl od ži-dů ka-me - nován } ny-ní se ra-du-je

před Jeru-za - lémem,
v nebi s Kristem pánem.

Svatý Šcepán koledoval,
Byl od židů kamenován
V údolí, údolí
Před Jeruzalémem,
Nyní se raduje
V nebi s Kristem pánem.

Vítám vás, vítám vás,
Pane Jezu Kriste,
Že ste se narodil
Z panenky čistě.

Svatý Šcepán koledoval,
Chyť pecen ohledoval,
Chyť druhý dělil lidí,
Chyť třetí dělil děti.

Z Myslebože od Telče.

Šla jest Mari - a do rá - je, potkal jest ji an -

děl pá - ně.

Šla jest Maria do ráje,
Potkal jest ji anděl Páně.

Kam jdeš Maria, nedojdeš,
Těžko pod svým srdcem neseš.

A Maria nevěřila, Slíkej Jozífku košilku,
Předce do ráje vkročila. Budeme my stlat postýlku.

Jak jest ten prah překročila, Tomu malému děťátku,
Hned synáčka porodila. Kristu Pánu, pacholátku.

V Mašůvkách u Znojma jdouce po koledě chlapi nosí štěstí, t. j. prut z břízy neb z chvojky uříznutý, strčený do hrnce, na němž jabka, kadlátky, hrách, kousky ze sukna, na způsob růžence nastrčeny jsou. Dole utvořují chlév, do něhož dávají z mění, t. štěpový mech, a do jeslí pokládají děťátko, a k němu holubičku. Jdouce pak zpívají:

Štěstí, zdraví, pokoj svatý vinšujeme vám, } Z daleka se
napřed pánům hospo-dářům a potom dítkám. } novinu vám

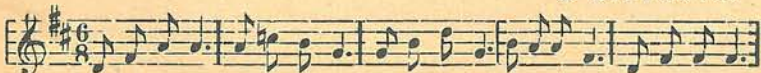
vedeme, } co se stalo, přihodilo v městě Betlé - mě.
neseme,

Sčestí, zdraví, pokoj svatý
Vinšujeme vám,
Napřed pánům hospodářům
A potom dítkám.
Z daleka se vedeme,
Novinu vám neseme,
Co se stalo, přihodilo
V městě Betléme.

A já mu ji dám.
Chlebička nechce bráti,
Nakrmila ho máti;
Pár dukátů na žemličku
Máte poslati.

Ach prosím vás, odbyte mě,
Já nemám kdy stát,
Já musím jít do Betléma,
Dítě kolíbat.
To dítě jest pán velký,
Šak on vám to zaplatí,
Budete se radovati
V nebi na věky.

Z Lichnova.

Vinšujem vam štěstí, zdraví, svate Bo-ží požehnani, požehnani

to-ho domu, co dobrého všecko k tomu.

Vinšujem vam štěstí, zdraví,
Svate Boží požehnání.
Požehnání toho domu,
Co dobrého, všecko k tomu.¹⁾
Nesem vam dobrou novinu,
Dal pan Bůh šťastnou hodinu,
Panna syna porodila,
Panenství neporušila.
Porodila ho v Betlemě,
Mezi hovady na seně,
Duchem svatým ho počala,
Nynej, nynej mu zpívala.
Zpívali jemu anděle
Svate písničky vesele.
Daj vam štěstí milí paní,
Ať se vam na koně daří.²⁾
A vam paní hospodyně,
Ať se vam daří na svině,
A ať mate kravy dojne
A po nich užítky hojne,
Kravy se budu těliti,
Svině se budu prasiti,
Kury, husy budu něsti,
Buděť měť všeho dosti.³⁾
Kera je dobra matička,

1) Zdař vám pán Bůh milí paní,
Štěstí, zdraví, požehnání,
Všecko jiné dobré k tomu
Vždy přebývej v tomto domu

2) Nejprv pane hospodáři,
Ať se volí, ovce daří;
Co ste prodali z stodoly
Dejte groš, dva do toboly.

Ten rok velmi šťastný bude,
Obrodí se vám cibule,

Da nam kusek makovnička,
A da nam teho kolače,
Ať nam to dítě něplače.
Kery poctivy mladěnc,
Da nam groš česky na věnec;
Esli nam da o groš více,
To buděť měť na střevíce.⁴⁾
Kery nam nic něchce dati,
Ten peníze s miškem ztrati,
A dostaně zlu odměnu,
Škaredu dudlavu ženu.⁵⁾
Zla žena je đura v střeše,
A dy prši, všudy teče.
Kera poctiva děvečka,
Da groš bily do pytlíčka.
Esli nam da o groš více,
To buděť měť na střevíce.
Kera nam nic něchce dati,
Ta se němíni vdavati,
A dostaně zleho muže,
Co z ni bude dřiti kuže.
Amen amen, ať se stane,
Ať se nam to nědostane
Takoveho zleho muže,
Ať nam nědře naše kuže.⁶⁾

Křen, mrkev i sladké zelí,
Řepa, ředkev s petruželí.

Obrodí se vám pšenice,
Ječmen, žito i jařice,
Naplní se vám stodola,
Zaraduje se tobola.

3) Mléka, sýra i omastku
Přijde vám bez nedostatku.

4) Pomůže panně na věnce.

Dá-i grajcar lebo český.
Zaplatí mu Bůh nebeský.

5) Bude ho strkať pod lavu,
Oškbú mu švrcci hlavu.

6) Proto nás tu nezdržujte,
Spěšně váček rozvazujte.
A již písničku zavírám,
Poberu se od vás jinam.

Obdrževše zpívají:

Pán Bůh zaplat pa-ne hospo-dáři za tu kole-du, } co matě na
A vam ta-ke pa-ni hospo-dyně, ať se vám daří, } v zahradě, na

po-li, } slivky, jabka, pšeni-ca, ži-to, surči - ca.
ro-li, }

Z Černotina od Hranic.

Zhů-ru, zhů-ru pa-stuš-ko-vé, povím vám, že se již nám

na-ro-dil Kri-stus pán.

Zhůru, zhůru pastuškové,
Povím vám,
Že se již nám narodil
Kristus pán.

Zaspívejme tu písničku
O Bohu.

Včera se nám milý pan Bůh
Narodil,
Dneska s námi po Koledě
Již chodí.

Zajděme si tu uličku
Ke dvoru,

Koledy říkat edlné.

1. Studynka rájská, moc andělská,
Andělé jdou, zpívají,
Krista Pána hledají.
Našli tě ho, našli na té rajské lóce,

On drží korunku v ruce.
 Poďte vyvoleni, podejte mu ji
 Na pravó ruku.
 Bože dej mně šťastně umíratí,
 A dej, aby byla duše čista,
 Dyž se postaví před pána Krista.
 O pane Jezu Kriste, pane náš,
 Který snímáš světa hříchy, nepravosti,
 Přiveď dušičku do radosti.

2. Šel pán Kristus do zahrady
 Tam na tu louku zelenou
 A na rosičku studenou.
 Naklonil svou svatou hlavu
 Na studenou trávu.*)
 Přišel k němu svatý Petr, Pavel:
 O Kriste náš! co tu děláš.
 Počítám své rány,
 Co mně židi udělali.
 Jednu do nohy, druhou do ruky, třetí do hlavy.
 Čtvrtou do boku, pátou do srdce.
 Svatý Petře vemte klíče,
 Chodte s něma po celém světě,
 Povězte starému i mladému,
 Aby se tu modlitbu vymodlil,
 Tři dušičky vysvobodil.
 Jednu otcovu, druhó matčinu,
 Třetí svou nejmilejší.

3. Svatá panna Barborka
 Ráno vstávala, do knížek hleděla.
 Co tam viděla? Svaté Pozory,
 Svíce hořely, andělé zpívali.
 Panna Maria se všema svatýma
 Stoj při mně, až já budu umíratí.
 Nedej ďáblům přístúpiti.
 Přístup sama s andělama,
 Se svým synem Kristem Pánem,
 Až na věky věkův, amen.

*) Stojí stoléček prostřed nebi, Na něm náš Pámbuček sedí.

b) Koledy světské.

Od hran. Uh.

Na záhumňú
 Straky vrany orú,
 Liška pluží,¹⁾
 Zajáček jí tuží.²⁾
 Veverka žne,

Nedvěd snopy váže.
 Baran skáče,
 Snopy na vóz hádže.
 Kuna leze,
 Do stodoly veze.

1) Pluh drží.

2) Jí přivaluje, aby šel pluh do země.

Dva kapuni,
 Dva kapuni :]
 V stodole mlatěji,¹⁾
 Koleda hej.²⁾

Kokot věje,
 Kokot věje, :]

Kura se mu směje.
 Koleda hej.

Kocur měří,
 Kočka mišek drží.
 Baran veze
 Do mlyna na voze.

1) Mlatili na humně.

2) Dva srnadle :]

Kuju na kovadle,
 Koleda hej.

Koza mele,
Ovca muku seje.

Kůň pec pali,
Kobyla mu chvali.

Komar misi,
Muška vodu nosi.

Huska bila
Pecenečky vala.

Hus sedlata ³⁾
Křídlem pec vymeta.

3) Popelátá.

Liška saže,
Zajíc jí to maže.

Vlk vybira,
Chleb nepřebýva.

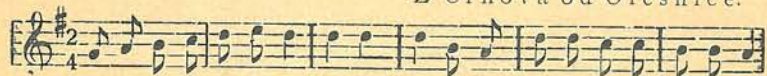
Vrana ličí
A na vilka křičí, ⁴⁾

Počkej vilku
Na maličku chvílku.

Vilk něčeka,
Do lesa utěka.

4) Kocur ličí,
Už ostatní smyčí.

Z Crhova od Olešnice.

Sto-ji vr-ba ko-ša-tá, hej, hej ko-le-da, na ni koza ro-ha-tá,

hey, hey ko-le-da.

Stojí vrba košatá,
Hej, hej, koleda.
Na ní koza rohatá,
Hej, hej, koleda.

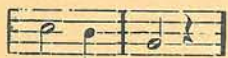
Přišel tě k ní kmotr vlk,
Paní kmotra pod' dolů!

A já dolů nepudu.
Ty máš velký zubiska,
Natáh bys mně kůžiska.

Erb. III. 168. Zp. 64. Od Třebiče z Čáslavic.

Kampak po - vandruješ, ko-zle můj? Do Drážďan do mlejna

pane můj.

Kam pak povandruješ,
Kozle můj?

Do Drážďan do mlejna,
Pane můj.

Co tam dělat budeš?
Násypky přenášet.

Co pak tam jest budeš?
Vopišky s plevama.

Co pak tam pit budeš?
Vodičku z vantroka.

Kde pak líhat budeš?
V kuchyni u pece.

Čím pak se přikryješ?

Kde pak jsi bejvával,
Kozle můj?

Ve mlejně za práška, ¹⁾
Pane můj.

Co paks tam dělával?
Prach smetal pometlem.

Kde paks tam spávával?
Na peci, na peci.

Co paks tam jídával?

1) V židovni, v židovni.

Pometlem od pece.

Kdy se ženit budeš?
Za štyry neděle.

Kerou si brat budeš?
Kozičku Vavrovu.

Jaky dáš koláče?
Co vlezou do pece.

Proč pak tak veliké?
Taky dám kozičce.

Jak budeš tancovat?
Hup hup hup, šup šup šup.

Jak pak budeš zpívat?
Bebebe, mememe.

Od Telče.

Ořechy, ořechy. ²⁾

Čím pak tě bívali?
Koštištěm, koštištěm.

Jak jsi tam plakával?
Be éé, be éé.

Kdy se ženit budeš?
Za rok, za dvě leta.

Jakou máš nevěstu?
Kozičku rohatou.

2) Hrach kašu, hrach kašu.

Z Hoštice u Opavy.

Hej vej slu-žil jeden mláde-neček, hej vej ko-le-da.

Hej, vej,
Služil jeden mladeneček,
Hej vej koleda.

Hej, vej,
Na druhý rok něchcel služiť.
Hej atd.
Vyplacajče hospodařu!
Hej atd.

Širokyma tolarama.
Přes černý les pojechali,
Tam mileho porubali.
Jak se mila dovědzěla,
Hned na to místo běžela,
Ty kostečky pozбирала.
Tym kostečkam zvonice dala.
Hej vej koleda.

Ko-le-da ko-le-da Ščepáně.

Koleda koleda Ščepáně,
Co to neseš ve žbáně?
Nesu¹⁾ nesu koledu,
Upadl sem na ledu,
Husičky se sběhly,
Koledu mně snědly.²⁾

Suché řepy neberu,
Co mně dáte to vezmu,
Třeba trochu kaše,
Šak je všecko vaše,
Třeba starou krávu,
Vezmu ju na káru,

Já su malý koledníček,
Přišel sem k vám
Pro troníček:
Troníček mně dejte,
A mně se nesmějte,³⁾
Šak já s vozem nejedu,

Třeba zlatý tele,
Vezmu do kabele,
Třeba malý rohlíček,
Mám já pro něj pytlíček,
Třeba maló bělku,
Mám pro ni kabelku.

- 1) Vezu vezu
- 2) Psi se ke mně zběhli,
Koledu mně snědli,
Ten rychtářů névíc,
Roztrhal mně střevíc,
Ten Svatošů také,
Roztrhl mně gatě.

Panímámo děte hinó,
Namažte jo zlató hlinó.

- 3) Rostupte se rostupte,
Této paní děkujete,
Tato paní nádobná,
Ona nam troníček dá.

Zelená se lóka,
Na té lóce chvojka,¹⁾
Seděli tam dvě pastýři,
Jedli kašu z hrnka.

Přiletěl k nim anděl
A to jim pověděl,
Že se Kristus pán narodil,
Aby každý věděl.

1) Strunka, 'strunka,' strunka.

Zelená se chvojka.

My sme žáci malí,
Radí bychme brali
po troníčku, po patáčku,
Dybyste nám dali.

Pakli nám nic nedáte,
A nás rozhněváte,
Všecky hrnce vám potlučem,
Co v polici máte.

Z Rudíkova.

Koledníci o půl noci,
Co chcete od dvora?
Štědrého večera.

Dcerka vstala, poskočila,
Dala dětům koledu.
Po jabličku kulatým,
Po voříšku špičatým,
Po groši širokým.

Panímáma nesce stávat,
Koledy nám nesce dávat,
Staň, dcerka, nahoru
Dej dětům koledu.

Zaplať pán Bůh svatý Ján,
Naposledy pán Bůh sám.

Z Friedlandu.

Pec se nam běli, ko-la-čí ně-ni, to je tomu tak,

daj-tě nám patak.

Pec se nam běli,
Kolačí něni.
To je tomu tak,
Dajté nam patak.
Hrnek od hrachu
To je do strachu,
To je tomu tak atd.

Měřica bobu
To něrad zobu.
A pecen chleba,
Toho nam třeba.
Hrnek od kaše
To je už naše.

Pod oknem.

Ko-le-da nam na-sta-la, aby jsme ju zpí-va-li. Buď Bo-

hu čest chvá-la, že jsme ji do-če-ka - li.

Koleda nám nastala,
Abysme ji zpívali.

Buď Bohu čest chvála,
Že jsme jí dočekali.

Dal nám pán Bůh s výsosti
Tu památku činiti,
Ze sám syn Boží s nebe
Ráčil dolů stúpiti.

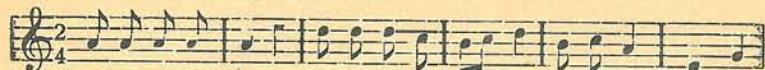
Jeho matka rozmilá,
Když syna porodila,
Na své ruce ho vzala,
Nynej, nynej zpívala.

Pastýři to slyšeli,
Do Betléma běželi,
Nesli dítě s matičkou
A stařečka s hůlečkou.

- 1) Esli se nám udaří
Ječmínek a pšenička,
Pan starý nám navaří,
Napijem se pivečka.
- 2) Kerý nám nic nechce dáti,
Všecky peníze potratí,

Vně pod okny koledujíce.

Od Příbora.

Ko-ledni-ci i-dú, ko-le-dovat' bu-dú, le-lu-ja, ze-mo

ze-le-na, pře-de dvorem jablunečka o-vo-ce ně-ma.

Kolednici idú, koledovat' budú,
Leluja, zemo zelena,¹⁾
Předě dvorem jablunečka
Ovoce něma.

A co nam ty daš, prošvarny hospodař?
A ja vam dam dva bite toлары,²⁾
Leluja atd.
Což nam ty daš prošvarna hospodyň? atd.

Syneček se chce ženit,
Jak masopust nastane,
Esli nám koledu dá,
Dobru ženu dostane.¹⁾

Esli bude tak skúpý
A nedá nám zhola nic:
Tož dostane takovú,
Co ho bude dycky bit,²⁾

Starú babu dudlavú,
Co ho strčí pod lavu;
Vytáhne ho z pod lavky
Dá mu štyry pohlavky.³⁾

- 1) Dá mu pán Bůh starou bábu,
Musí s ní sedávat v zadu.
Dá mu p. B. starou, starou,
Motouzema svazovanou.
- 2) Pod lavkú mu vybije,
Starú metlú přikryje.

A ja vam dam dva vdolky mazane.³⁾
Což nam ty daš propěkny pacholče?
A ja vam dam svůj prstenek zlaty.⁴⁾
Což nam ty daš propěkna děvečko?
A ja vam dam svůj vinek zeleny.
Což nam ty daš prošvarny pohúnče?
A ja vam dam dvě stavečky šnury.
Což nam ty daš prošvarna kravařko?
A ja vam dam kolečko, pohludky.⁵⁾

- 1) Maria bila leluja.
Předě vraty stromek zlaty ovoce miva.
(Tak se vezdy opakuje.)
- 2) A dam ja vam taky dva svoje pataky,
A my vam tež dame čtyry koně vrane.
- 3) A dam ja vam tež dam svůj okruhly kolač.
A my vam tež dame čtyry kravy dojne.
- 4) A my vam tež dame po žedličku vina.
- 5) Pohludek, pohlodek, škrabánek.

Z Čeladné.

tu pės-nič-ku o Bo-hu.

Půjdu, půjdu tu uličku ku dvoru,
Buđu zpívat' tu pėsničku o Bohu.

Ach o Bohu, o panence Marii:
Spi-li, spili pan hospodař lebo ni.

Něspim, něspim, koledničky ja čuju,
Ešče ja vam koledničku hotuju.

Nahotovach konev piva, vina žban,
Ešče ja vam, koledničky, česky dam.

Buděm chodit' po koledě celu noc,
Vemem sobě pana Boha na pomoc.

Tu-lemy se tu-lemy ko-leda hej, mla-děnečkův hledamy

ko-le-da hej.

Tulemy se tulemy
Koleda hej!

Mladěnečkův hledamy
Koleda hej. *)

Nědalečko smy zašly,
A už smy jich tu našli.

Sedá sobě za stolem,

Kulu sobě tolarem.

Sedá sobě na stolku,
Piju sobě rozolku.

Sedá sobě jako pan,
Při nich stojí piva žban.

Sedá sobě na stolku,
Chystaju nam po vdolku.

*) Tak pokaždé se opětuje.

Z Franc. Lhoty.

Sedí pan - tá - ta na kraj sto - la, }
U něho če - pič - ka so - bo - lo - vá. } Pod tú če - pič - kú tři dukáty:

daj - te nám pantá - to, jste bo - ha - tý.

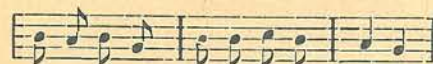
Sedí pantáta na kraj stola,
U něho čepička sobolová.
Pod tú čepičkú tři dukáty:
Dajte nám pantáto, jste bohatý.

Dajte nám, dajte, máte - i dáti,
Je nám tu zima pod okny státi.
Jeden je nahý, druhý je bosý,
A tom je nejhorší, co koš nosí.

Z Vlčnova.

Vy - le - tě - la sojka z druhé strany hájka, pásli tě tam

pastuško - vé, jed - li ka - šu z hrnka.

Vyletěla sojka
Z druhé strany hájka,
Pásli tě tam pastuškové,
Jedli kašu z hrnka.

Přiletěl k nim anděl,
A jim rozpověděl:
Že se Kristus pán narodil,
Aby každý věděl.

My sme žáci malí,
Rádi bychme brali

Koledničku na ručičku,
Dybyste nám dali.

A jak nám nedáte,
Brzo uhlédáte,
Všecky hrnce vám potlučem,
Co v polici máte.

To malé dětátko,
To by se chovalo,
Po troničku na ručičku
Rádo by dostalo.

Od Zábřehu.

Na čem pan Bůh sedí, le - lu - ja, načem pan Bůh sedí, rexem domi -

na, Jezu Kriste, Ma - ri - a.

Z Nasile.

Na čem pan Bůh sedí, le-lu-ja, na čem pan Bůh sedí, rexem domi-

na, Je-zu Kriste, Ma - ri - a.

Na čem pan Bůh sedí? leluja. Ten zlatý bičéček atd.
 Na čem pan Bůh sedí? ¹⁾ Co ním pomrskuje?
 Rexem domina, Ty zlatý holóbky. ²⁾
 Jezu Kriste, Maria. Až z nich pění lita. ³⁾
 Na zlaté stolici, ²⁾ leluja, Vyběhni děvečko,
 Na zlaté stolici. Seber to peříčko.
 Rexem domina, Uvij z nich věnečky,
 Jezu Christe, Maria. Rozdej koledničkům. ⁵⁾
 Co drží v ručice, leluja atd.

1) Sedá, klečí.

2) Na zlatém stolečku

3) Husičky

4) Kam mu uletěli?

Na ty rajske vrata.

Co oni tam žrali?

To rajske žitečko.

5) Byla jedna děva,

To peří sbírala,

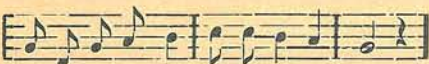
Věneček z něho vila,

Koledničkům dala.

Z Volfíře u Dačic.

Pod naším domem pěkná zahrádka, v tej zahrádce jsou dvě holoubátka,

v tej zahrádce jsou dvě holoubát-ka.

Pod naším domem pěkná zahrádka.
 V tej zahrádce jsou dvě holoubátka.

Dvě holoubátka pěkný červený,
 Vem holka šátek, dej nám koledy.

Ta holka vzala ten bílej šátek,
 Dala nám doňho červených jablek.

Červených jablek, taky vořechů:
 Tu máte chlapci, máte koledu.

Z Borové.

Sva-ty Šče-pan po-ko-led-zě pochodziu, že se nam ten

pan Je-ži-šek na-rodziu.

Svaty Ščepan po koledzě pochodziu,
 Že se nam ten pan Ježíšek narodziu.

A temu se matka Boží rozsmiala,
 Dy Ščepanka po koledzě vidžela.

Chodzil un tež od večera celu noc,
 Vzal un sebje pana Boha na pomoc. ¹⁾

Pana Boha i panenku Marii,
 Doma-li je ten hospodař či něni?

O spíš-li ty hospodaři či čuješ,
 Či-li nam ty koledničku hotuješ? ²⁾

Hotuju vam pecen chleba a kolač,
 Ešče k temu česky peniz na pomoc.

1) O vylez že svatý Petře na horu
 A posluchaj tych panenek koledu.

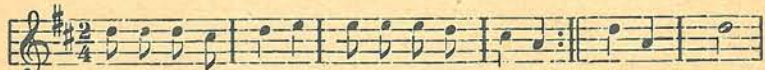
2) Nahotuj nam pecen chleba i kolač,
 Zaplaci ci milý svaty Mikulaš.

Zaplaćum ci všickni svaci, zaplaćum,
 Matka Boží stokrat vice nahradzi.

c) Koledy milostné.

Po koledách dětských scházejí se někde děvy a mládenci spolem obyčejně v hospodě; tam děvy zpívají chasníkům, kteříž jim za to koledy udělují.

Od Ostravy.

A pojedžě-my my na tu kolednič-ku, } Hej nam hej,
A při-ve-ze-my my prošvarnu dzěvečku. }

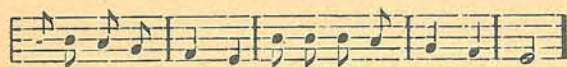

spomeň na nas s ko-le-dú.

Z Kravaře.

Pojedžem, po-jedžem po tej ko-le-di-ce, } hej nam hej,
Co my namlu-vi-my Františ-ka A-ničce, }

prošvarny Františku, spomeň na nas s kole - dú.

Aj pojedžemy my
Na tu koledničku,
A přivezemy my
Prošvarnu dzěvečku.
Hej nam hej,
Spomeň na nas s koledú.

Aj pojedžemy my
Nědaleko pro ňu,
A přivezemy ci
Švarnu bohatu ženu.
Hej nam atd.

A ma ta dzěvucha
Take bystre oči,
Co ona vyšije
Černu šatku v noci.

A ma ta dzěvucha
Taku veverěčku,
Co ona skače
V noci po lůžěčku.

A ma ta dzěvucha
Takove rybaře,

Co ji oni chycu
Rybečku ve vodžě.

A ma ta dzěvucha
Takovy prstenek,
Co se un ji svici
V noci jak ohenek.

A ma ta dzěvucha

Takove tesaře,
Co ji oni setnu
Jaborek ve dvoře.

Z toho jaborečka
Budžě kolibečka,
Co budžě dzěvucha
Kolebač synečka.

Od Telče z Vanova.

Ková synek, ko-vá vrata, rů-že čer-ve-ná, rů-žič-ko čer-

ve-ná, li-li-um fi - a - la.

Ková synek, ková vrata,
Růže červená, růžičko červená, lilium fiala.

Ty vrata jsou z stříbra, zlata,
Růže červená atd.

Svítilo se po všem dvoře.
Po všem dvoře i v komoře.

V tej komoře bílé lože.
Na těch ložích panna leží.

Ta panna má zlatej prsten.
Kdo ten prsten símat bude?

Sejmul tě ho její milej.
Sejmul jí ho, ji obejmul.

Od Telče ze Zvolenic.

Tři sta ptáček štěbetalo
V tom lésku jaborovým.*)
Co jsou oni štěbetali?
Aj se hory zelenaly,
Svítilo se po všem dvoře,
Po všem dvoře až v komoře.

V tej komoře bílé lože,
Na těch ložích milá leží,
Zlatej prsten v ruce drží.
Kdo ten prsten símat bude?
A kdož inej, než můj milej,
Prsten sejal, milou objal.

*) Tento druhý verš v každé strofě se opakuje.

Od Dačic z Volfířova.

chvá-la buď v ne-be-sích.

Stojí tyčka prostřed dvoře,
Chvála buď mocný Bože,
Chvála buď v nebesích.

Kam pojedem pro nevěstu?
Přes ty hory, přes ty doly,
Až k těm Římkům do komory.

Na tej tyjce chmélí roste.
Až to chmélí otrháme,
Píva z něho navaříme.

V tej komoře bílé lože.
Na tom loži panna leží.
Zavázanou hlavu drží.

Koho my s ním opojíme?
A kohož bychom jiného,
Než mládence Staňkového.

Na prstě má zlatý prsten.
Kdo ten prsten símat bude?
Ten zajistě její bude.

Od Dačic z Vyďři.

chvá-la buď v nebe-sích.

Stojí tyčička prostřed dvorečka.
Chvála buď mocný Bože, chvála buď v nebesích.
Na tej tyčijce chmelíček obrůstá.
Natrháme my toho chmelíčku.
Dobrého píva z něho navaříme.
A koho my s ním, koho opojíme?
Kohož jiného, Janička mjlého.
A kterou mjlou, kterou mu dáme.
A kterou jinou? Marjanku mjlou.
A kam my pro ni, kam pojedeme?
Tam přes ty hory, tam přes ty doly
Až k učitelům do tej komory,
V tej komoře bílé lože.
A na tom loži panna leží, atd.

Na tej panskej hrázi dvanáct se jich schází, {ach můj Bože, mocný Bože,}
{což ta láska mnoho může,}

dvanáct se jich schází.

Na tej panskej hrázi
Dvanáct se jich schází.¹⁾
Ach můj Bože, mocný Bože,
Což ta láska mnoho může,
Dvanáct se jich schází.

Bílá labuť pluje,
Ach můj Bože, mocný Bože,
Co ta láska mnoho může,
Bílá labuť pluje.

A na tom rybníčku

Vystřelil tě na ni
Jeden ze dvanácti,

1) dvanáct střelců stojí

Vystřelil tě na ni
Její bílé ²⁾ péro.
Aby se to péro
V pannu obrátilo!

Aby ta panenka
Dostala mládence. ³⁾
Aby ten mládenec
Dostal její věnec.

2) zlaté

3) aby se tá panna mládenci dostala.

Z Piště od Ratib.

O vim ci ja za-hradečku z trňa, v ni rutvička ze-le-na,

hej nam hej, v ni rutvič-ka ze-le-ná.

O vim ci ja zahradečku z trňa,
V ni rutvička zelena,
Hej nam hej,
V ni rutvička zelena.

O plela ju prošvarna dzěvucha,
Plela ju po měsíčku atd.

Přijechal k ni prošvarny Janiček
Na svem vranem koničku.

Bůh ci pomoz prošvarna dzěvuchó,
Třebali ci pomoci?

Nětřeba mi prošvarny Janičku,
Nětřeba mi pomoci,
Hej nam hej,
Choć by plec do půl noci.

O z pyšna mi prošvarna dzěvuchó,
Z pyšna mi odpovidaš,

Hej nam hej,
Či mi věnečka nědaš?

Nědam ja ci, prošvarny Janičku,
Nědam ja ci věnečka,
Hej nam hej,
Stříbrneho prstenečka.

Ale ci dam, prošvarny Janičku,
Ale ci dam voničku,
Hej nam hej,
Z červeneho hřebičku.

Z Dačic.

Sto-ji hru-štička v ja-bo-ru, šir-ší na ho-ru než do-lu,

šir-ší na ho-ru než do-lu.

Stojí hruštička v jaboru, ¹⁾
Širší na horu než dolu.

Jsou na ní hrušky zeleny,
Od slunečka jsou červený.

Kdo ty hruštičky očese,
Ten svej milence dar pošle.

Syneček ráno brzy stal,
Všecky hruštičky očesal,

A svej milence dar poslal.

Přijmi má milá tento dar,
Jakobych tobě na sta dal.

Já ten dar nesmím přimouti,
Nemám si ho kam schovati.

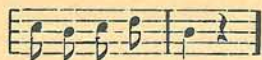
Tu máš truhličku zelenou,
Schovej hruštičku červenou.

1) vejboru.

Od Telče a Dačic.

Sto-jí ho-ra velmi vy-so-ka, zuver vojna zama zima,

ve-l-mi vy-so - ká.

Stojí hora velmi vysoká,
Zu-ver vojna zama zima,
Velmi vysoká.

Na tej hoře jaborový stůl,
Zu-ver atd. jaborový stůl.

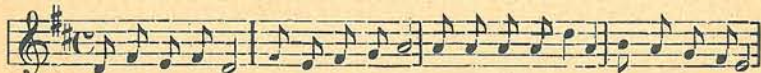
Na tem stole míska oříšků.
Jez můj milý, nevy-lam zubů.

Es-li si ty zuby vylámeš,
Ve-ti, va-ti, trume, tra-ti,
Ty můj nebudeš.

Na tom stolku míska smetánky,
Jez můj milej, nepo-kap ¹⁾ brádky.
Es-li ty si brádky pokapeš,
Ve-ti va-ti trume tra-ti,
Ty můj nebudeš.

1) nezamaž.

Z Kravaře.

Před susedovym ze-le-ny ořech, ej před susedovym ze-leny ořech,

hej nam hej, ze-le-ny o-řech.

Před susedovym zeleny ořech, ¹⁾
Ej před susedovym zeleny ořech,
Hej nam hej, zeleny ořech.

Pod tym ořechem raj-ska ¹⁾ muzika,
Ej pod tym ořechem atd.

Vytača se tam švarna Anička. ³⁾
Přiněš František flašečku vina:
O pi Aničko, jen se něopi.
Ona přiněsla v klině ořechů:
Na, Francišku, hryz, zubkův něpolam.
Abych se mohla ten rok vydači,

Tebe Frančišku, tebe dostači,
Ej tebe Frančišku, tebe dostači.
Hej nam hej, tebe dostači.

1) javor.

2) slavna.

3) Tancuje při ni dceruška švarna,
Vleče se za ňu sukňa zelena.
Šlape ji po ni syneček švarny.

Něšlap mi po ni, nezjednals mi ji.

Zjednal mi ju otcě a mati,

Abych se mohla ten rok vydati,
Tebe synečku, tebe dostati.

Od Telče.

Sto-jí zahrádka tr-ně-ná, li-li-um, sto-jí zahrádka tr-ně-ná,

z humen ven, pěkná Mar-jánko stůj, za humny stůj.

Stojí zahrádka trněná, lilium,
Stojí zahrádka trněná, z humen ven.
Pěkná Marjanko stůj, za humny stůj.

V ní je růžička červená, lilium,
V ní je růžička červená, z humen ven,
Pěkná Marjanko stůj, za humny stůj.

Do zahrádky vkročila, lilium atd.

Tři růžičky utrhla,
 Tři věnečky uvila,
 Jeden vila ze zlata,*)
 Druhý vila ze stříbra,
 Třetí vila z vorličku.
 Ze zlata dala milému,
 Ze stříbra dala bratrovi,
 Z vorličku dala švagrovi,
 Se švagrem jsem byla chvíličku,
 S bratrem jsem byla z mladosti,
 S milým chci být do smrti.

*) Ze Zvolenovic u Telče dálejšek tento:

Jeden vila, zpívala,	Aby se s ním těšila.
Ten jest milému dala,	
Druhý vila, plakala,	Von jí prsten stříbrný,
Tenť jest sobě nechala,	Vona šátek červený.

Od Telče, ze Zvolenic.

Stůj březo ze-le-ná! Pod městečkem vojna silná, stůj březo

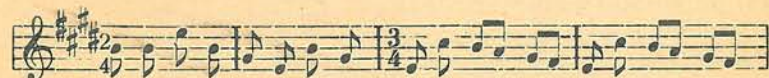
ze - le - ná.

Stůj březo zelená!	Stůj březo zelená!
Pod městečkem vojna silná.	Můj bratříček na ni jede.
Stůj březo zelená.	Stůj březo zelená.*)

*) Tak se při každé sloze z předu i zadu slova ta opakují.

Což on si tam vybojuje?	Že všech jablek nedostala.
Můj bratříček z vojny jede,	Matička mě vychovala.
Tři jablička v ruce nese.	Sestřička mě kolíbala.
Jedno jest dal svoj matijce.	Ty's mně milá nic nedala.
Druhé jest dal svoj sestijce.	
Třetí jest dal svoj milence.	Bílej šátek jsem tí dala.
Milenka se rozhněvala,	Tys zašpinil, já vyprala.

Z Mrakotína.

Šel je mjilej po rybní-ce, ztratil zla-té ru-ka-vji-ce,

ko-le-da.

Šel je mjilej po rybníce,	Panny kvítí potrhaly,
Ztratil zlaté rukavice, koleda.	Na věnečky zuvījely.
Jeho mjilá je za nějm šla,	Zhūru ptáci do hubjīček,
Zlaté rukavjice načla.	Z vrchu panny na věneček.

Vrať mi mjila rukavjice,	Kerej dáme synečkovi,
Což mě zabe tuze ruce.	Šafránkovému Franckovi?

Já ti rukavjice nevrátím,	Dáme my mu krajíc chleba,
Až přislíbíš, že můj budeš.	Že mu není holky třeba.

Seli proso po rybníce,	Dáme my mu polejový
Štíky proso vozobaly.	Od Marinky Novotnovy.

Z pusté Polomě.

Ta dzě-vucha ny-ni cho-va koňa v sini. Co mu o-na

dava? kůň vrany v ja-bo-rovej si-ni.

Ta dzěvucha nyní
Chova koňa v sini.
Co mu ona dava?
Kůň vrany v jaborovej sini.¹⁾

Ovsa, bubru, vičky
Pro take koničky.
To jim ona dava.
Kůň vrany v jaborovej sini.

Z čeho jich futruje,
Prošvarna dzěvucha,
Z čeho jich futruje? Kůň atd.

1) V Urbanově:
Co ten synek míní?
Chová koně v sni,
Ráno vstává, koňům dává
V jaborovém lísku.

Ze zlateho žlabka,
Prošvarny Janičku,
Ona jich futruje.²⁾
Na čím jich vyvedzě?
Prošvarna dzěvuchu,
Na čím jich vyvedzě?
Na řemennej uzdzě,
Na hedbavnej šnuře
Ona jich vyvedzě.³⁾

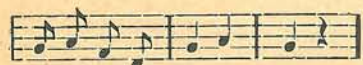
Na konička skočil,
Šatečkem zatočil:
Ostaň s panem Bohem.

2) Cím je očesává?
Tím zlatým hřebelcátkem.
3) Cím je pošlahuje?
Tou hedbáv nou šnurkou.

Z Fridlantu u Staříče.

U su-seda nova stajňa, ko - le - da, a v tej stajně

ko-ně vrane, ko-le - da.

U suseda nova stajňa, koleda,
A v tej stajně koně vrane, koleda.

A kdo na ně sedaf budě?
Kdoby jiny jak syneček.

A čím un ich krmit budě?
Pěknou drobunku sekanku.

Z čeho un jich pojít budě?
Z pěkne ze zlate putenky.

Kaj un na nich jezdit budě?
V čirem poli chytat laňky.

Chytl un tam pěknou laňku,
Laňku, laňku jmenem Anku.

Měla ona zlate rožky,
Zlate rožky, stříbrne nožky.

Ty rožky ji ulomime
A žbankův z nich nalaf dame.

Kdo z tych žbanků pijať budě?
Kdožby jiny jen syneček.

A co un z nich pijať budě?
Co by jinši jak vinečko? *)

Z Moravky.

*) Měla pani kuňa,
Kaj ho postavila?
Do jedlove sině.
Co mu jesť davala?
Drobne sekaničko.
Co mu piť davala?

Studenu vodzičku.
Cím ho osedlala?
Zlatym sedelečkem.
Kaj mu isť kazala?
Do suseda k dzivce.

Ze Zvolenovic od Telče.

Vím já há-ji-ček ze-le-ný, vím já há-ji-ček ze-le-

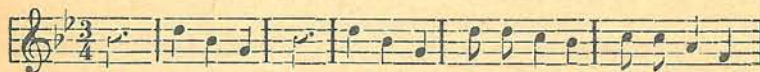
ný, ach má mi - lá, pěknás má mi-lá čer-ve-ná.

Vím já hájíček zelený ;] Dyž je se bíle umyla,
Ach má milá, Bílejím šátečkem utřela.
Pěkná's má milá červená.*) Hned falešně myslala.

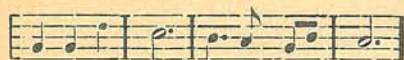
Pod ním je louka zelená, Co jsem se tebe nahledal,
Na ní studánka roubená. Hory, doly jsem obešel,
V ní se má milá umejvá. Nikde jsem tebe nenašel.

*) Slova Ach atd. vždy se opakují.

Ze Zvolenovic od Telče.

Zvo - le - novcí hez - cí chlapi, Zvolenovcí hez - cí chlapi,

nosí každý šátek v kap-ci.

Zvolenovcí hezcí chlapi, ;] To je děvče jako kvítek,
Nosí každý šátek v kapci. Dáte za ni dvacitníček.

A šáteček pěkný bílý, „Esli vy to dobře víte,
A kraje má malovaný. Dvacitníček dostanete.“

Kerej dáme mládencovi Jak bychom to nevěděli,
Horákovému Frantovi: Dyž sme vás spolu viděli?

Dáme my mu ten růžový V tej komůrce jste seděli,
Od Kačenky Chaloupkovy. Spolu jste se mjlivali.

O B S A H:

A. Hry.

1. Na sv. Blažeje	Str. 7
2. Déšť	9
3. Hra na Helenu a podobné	11
a) Na Helenu	11
b) Hojadunda	14
c) Na konópky	15
d) Na Petra	16
e) Na křepelku	16
f) Na myšku	17
g) Vybírej sobě. — Na holoubka	17
h) Hra na luňáčka	17
4. Hra na husy, na mostek a podobné	18
a) Na husy I., II., III. IV., V.	18
b) Hra na mostek I., II., III.	21
c) Hra na královnu	22
d) Hra na pojedťe	23
e) Na Němce	23
f) Pletavá	24
5. Chůze s medvědem	24
6. Některé dětské a pověrečné popěvky	26
a) Hom, hom, Bartoňo	26
b) Mrskút či na pomlásku I., II.	27
c) Na sv. Matěje	27
d) Při pálení ohně na sv. Jana	28
e) Na sv. Ondřeje	28
f) O kvítku sisí	29
g) O květině terantě	29

B. Králky.

1. Královničky	30
2. Jízda s králem	39
3. Pohunští páni	41

C. Přístky.

1. Písně o přístkách	42
2. Hry na přístkách	43
a) Na hus	43
b) Na hrnc	43
c) Na čančaráčka	44
d) Na Libušu	45
e) Na Skřetušku	45
f) Na Janička	45
g) Na Želmana	46
3. Písně pořadové	46
4. Na den sv. Lucie	49
5. Rozhonky	49
6. Píseň na rozchodnou	51

D. Smrtná neděle (Str. 51—61).

E. Hody.

a) Když po zvolení pořadníků či stárků stárka zapíjejí	61
b) Při stavění máje	63
c) Při obcházení po vsi s hudbou	64
d) Při začetí hodů	65
e) Jdouce na hody	65
f) Když přespolná chasa přijde	66
g) Když chasa z okolí pozvaná došla	66
h) Při vybírání peněz	67
ch) Při stínání berana	68
i) Když máti přišla pro syna	70
j) Při nastávání bitky	70
k) Při odchodu z hodů	71
l) Škoda z hodů	72

F. Tanec.

Při kotu	73
--------------------	----

G. Koledy.

a) Pobožné	75
b) Koledy světské	87
c) Koledy milostné	98

P. Dobšinský: **Prostonárodní hry slovenské.**

M. Kadefábková: **Hra s panenkami.** (Pro nejmenší žákyně.)
Cvičení na 2 kladinách. (Pro 12 žáky.) S klavírním doprov.

M. Kadefábková: **Sněhurky.** (Rej devítice se sněhovými koulemi.)
Pro dorostenky neb členky. S 8 půdorysy. S klavír. doprov.

Još. Sedláčková: **Útvarová prostiná pro 9 dorostenek.** S klav. dopr.

Dr. Mir. Klinger — V. Kadefábek — J. Novák: **Útvarová prostiná pro 8 mužů.** S 8 půdorysy. S klavírním doprovodem.

Dr. Mir. Klinger: **Útvarová prostiná pro 6 mužů.** S klavír. doprov.

Anna Škuthanová: **Útvarová prostiná pro žákyně.** S klavír. doprov.

Václav Kadefábek: **Soudobá cvičení dvojic na bradlech.** (S 3 závěr. skup.) — **Prostiná.** — **Cvičení s tyčemi.** (Vše pro dorostenky.)

Karel Kordík: **Prostiná pro 6 žáků a pro 10 žáků.** S kl. doprovodem.

Alois Chrz: **Práce — Statečnost — Svornost — Vítězství.** Symbolické skupiny pro členy. Se 4 obr. skupin, půdorysy a nákresy.

Prof. Jar. Šmejkal: **Budulinek — Kobližek na vandru — Řípka.**
Tři žertovné hry pro žáky. ~

M. Liptovský: **Slet v pekle.** Scéna se zpěvy a tanci pro šibřinky, divadla a zábavné večery. II. vyd.

M. Liptovský: **V boj za naše hory!** Scéna veršem se zpěvy a tanci pro šibřinky a divadla. II. vyd.

Prof. Al. Beňa: **Tanec Beduinů.** Pro 9 dorostenků. S 8 půdorysy. S klavírním doprovodem.

Ant. Červinka — F. Hájek — St. Kafka: **Troje prostiná dorostenků Sokola Pražského.** S klavírním doprovodem.

Božena Holečková: **Z říše hmyzu.** (Taneční rej kostymní pro šibřinky, akademie, divadla a letní provedení v přírodě). Obsahuje tance: jarní květin, motýlů bělásků, žlutásků, baboček a otakárků; letní hub muchomárek, mūr, svatojanských mušek, jepic; podzimní vos, čmeláků; zimní pavouků; jarní sólový tanec motýlka (příchod Vesny) a tanec probuzení všeho hmyzu. S 13 půdorysy a 6 obr. podle fotogr. S klavír. a orchestrálním doprovodem.

Božena Holečková: **V džungli.** (Taneční rej kostymní pro šibřinky akademie, divadla a letní provedení v přírodě). Obsahuje tance: slunce (sólový), orchidejí, papoušků, motýlů, kolibříků, rajek, opic, modré rajky (sólový). S 18 půdorysy a 2 obr. podle fotogr. S klavírním a orchestrálním doprovodem.

B. Holečková: **Zimní pohádka lesa.** (Taneční rej pro žákyně a žáky.) Obsahuje tance: rampouchů, sněhových vloček, sněhuláků a jarních kvítků (rozloučení se zimou a příchod jara). S 8 půdorysy a tabulkou obrázků. S klavír. doprovodem.

B. Holečková: **Cvičení s vlajkou.** (Pro 8 členek). S 12 půd. S kl. dop.

B. Holečková: **Cvičení se závoji.** (Pro 8 dorostenek). S 5 půdorysy. — **Cvičení s tyčemi.** (Pro žákyně.) Se 3 půdorysy. Obě s kl. doprovod.

Milada Fialová: **Prostiná s hrami pro žákyně.** S 15 půd. S kl. dopr.

Míla Šefrnová: **Cvičení na 2 kladinách.** (Pro 14 dorostenek.) Se 3 půdorysy. S klavírním doprovodem.

Zd. Zachová a L. Vřešťalová: **Cvičení s kuželi k oslavě šedesátiletého trvání Sokola Pražského.** (Pro 6, 12 neb 24 členek.) S kl. d.

Miroslav Kavalír: **„Různosti“ dorostenků Sokola Pražského.** (Pro sudý počet vyspělých dorostenků.) S klavírním doprovodem.

J. Roch — V. Černovský — B. Hovoroka: **Čtvera prostiná Sokola Rokycanského.** [a] Pro muže, b) pro dorostenky, c), d) pro žáky.